

Rok 1916.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXX. — Wydana i rozieszana dnia 24. maja 1916.

Treść (M 147.—149.) 147. Rozporządzenie cesarskie o uregulowaniu stosunków posiadłości gruntowej w okolicy miejsc obwarowanych. — 148. Rozporządzenie w sprawie wykonania rozporządzenia cesarskiego z dnia 1. maja 1916. o uregulowaniu stosunków posiadłości gruntowej w okolicy miejsc obwarowanych. — 149. Rozporządzenie, odnoszące się do strzyżenia owiec.

147.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 1. maja 1916

o uregulowaniu stosunków posiadłości gruntowej
w okolicy miejsc obwarowanych.

Na mocy § 14. ustawy zasadniczej z dnia 21. grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141. zarządzam, co następuje:

§ 1.

(1) Jeśli względy wojskowe wymagają zmiany stosunków posiadłości gruntowej (co do osiedlenia, zagospodarowania) w okolicy miejsc obwarowanych, to należy według następujących przepisów dokonać z urzędu komasacyi gruntów wszelkiego rodzaju, także jeśli na nich stoją budynki, jakotęż podziału i regulacji gruntów wspólnych.

(2) Rząd jest upoważniony do oznaczenia osobnemu rozporządzeniem tych gmin katastralnych, do których ma zastosowanie niniejsze rozporządzenie cesarskie.

§ 2.

(1) Wszystkie kwestye, odnoszące się do potrzeb wojskowych, a nasuwające się w toku postępowania, wdrożonego w myśl § 1, podlegają wyłącznie rozstrzygnięciu właściwej władzy wojskowej.

(2) Zresztą w sprawach komasacyi i podziału albo regulacji wspólnie używanych gruntów są właściwymi:

1. zaprzysiężeni komisarze miejscowi, którym są przydane dla wykonania prac technicznych oddziały techniczne,
2. komisja ministerialna dla operacji agrarnych w Ministerstwie rolnictwa.

(3) Komisja ministerialna składa się z Ministra rolnictwa albo jego zastępcy jako przewodniczącego, z referenta, z trzech członków ze stanu sędziowskiego, ze zastępcy Ministerstwa spraw wewnętrznych, ze zastępcy wojskowego i ze zastępcy odnośnego wydziału krajowego. Przy uchwałach, odnoszących się do kwestyi, należących zresztą do właściwości sądów (spory stron), uczestniczą w głosowaniu tylko przewodniczący, referent, zastępca Ministerstwa spraw wewnętrznych i członkowie ze stanu sędziowskiego, których ilość powiększyć należy o czwartego członka. Jeśli według zapatrywania zastępcy wojskowego uchwała komisji ministerialnej, nie tycząca się wyłącznie sporów stron, mogłaby szkodzić interesom wojskowym, w takim razie ma on prawo sprzeciwieć się natychmiast tej uchwalie. W tym przypadku należy wygotowanie uchwały wstrzymać, a kwestię interesu wojskowego załatwić w drodze porozumienia między Ministrem rolnictwa i właściwą władzą wojskową. Wynik tego porozumienia obejmuje komisję ministerialną.

§ 3.

(1) Od dnia, w którym ogłoszono w urzędowym dzienniku krajowym rozpoczęcie się działalności urzędowej władz wymienionych w § 2., ustęp 2., na pewnym oznaczonym obszarze, należy do ich właściwości przeprowadzanie rozprawy i rozstrzyganie o wszystkich stosunkach faktycznych i prawnych, których nie można pozostawić przy przeprowadzaniu komasacyi, podziału i regulacji w ich stanie dotyczasowym, i od dnia tego ogłoszenia wykluczoną jest właściwość innych władz, do których zakresu działania należałyby zresztą te sprawy.

(2) W szczególności są władze, wymienione w § 2., ustęp 2., właściwemi także dla wszystkich kwestii, które łączą się z wykonaniem wspólnych urządzeń gospodarczych i z uregulowaniem ich przyszłego utrzymania.

(3) O ile chodzi o koleję, jest potrzebna zgoda Ministerstwa kolei żelaznych.

(4) We wszystkich innych przypadkach wolno wydawać komisarzowi miejscowościemu zarządzenia i rozstrzygnięcia o sprawach, należących do zakresu właściwości innych władz administracyjnych, tylko po wysłuchaniu tych urzędów administracyjnych, któreby zresztą były dla sprawy właściwymi w myśl odrębnych ustaw.

§ 4.

(1) Rozstrzyganie sporów stron zastrzega się komisji ministerialnej dla operacji agrarnych. We wszystkich innych sprawach rozstrzyga komisarz miejscowości, o ile nie należą one w myśl § 2., ustęp 1., wyłącznie do właściwości władzy wojskowej. O ile od rozstrzygnięć i zarządzeń komisarza miejscowościego jest dopuszczalne odwołanie do komisji ministerialnej dla operacji agrarnych, postanowi się w drodze rozporządzenia.

(2) Jeśli komisja ministerialna przekona się przy sposobności odwołania albo nadzoru, który ma z urzędu wykonywać, że w przygotowawczem opracowaniu pewnej sprawy powstały istotne braki, albo że została naruszoną ustawa, a może to wpływać na wynik całej rozprawy lub naruszyć prawa uczestników, to ma komisja ministerialna zarządzić nową rozprawę albo nowe dochodzenia

§ 5.

(1) Celem przestrzegania względów wojskowych ma komisarz wojskowy uwiadomiać o wszystkich rozprawach właściwą władzę wojskową.

(2) Władzy tej przysługuje prawo wysyłać zastępców do wszystkich rozpraw, zarządzanych na podstawie tego rozporządzenia cesarskiego. O ile chodzi o sprawy wojskowe, musi się najpierw zasięgnąć rozstrzygnięcia właściwej władzy wojskowej. Przeciw wszystkim rozstrzygnięciom komisarza wojskowego przysługuje władzy wojskowej prawo odwołania się do komisji ministerialnej dla operacji agrarnych, o ile nie przysługuje jej w myśl § 2., ustęp 1., samostnie rozstrzyganie; wykonanie takich zarządzeń ma być wskutek sprzeciwu władzy wojskowej albo wysłanego przez nią zastępcy wstrzymane aż do rozstrzygnięcia komisji ministerialnej dla operacji agrarnych.

§ 6.

Ostateczne orzeczenia władz, wymienionych w § 2. ustęp 2., oraz zatwierdzone przez nie ugody mają skuteczność prawną sądowych orzeczeń albo ugód albo, o ile chodzi o sprawy zarządu politycznego, mają one skuteczność prawną politycznych orzeczeń albo ugód i będą na równi z nimi wykonywane przez władze, które są zresztą właściwe w tym względzie.

§ 7.

(1) Dotychczasowy posiadacz placu budowlanego ma prawo żądać przydzielenia mu odpowiednio wielkiego placu budowlanego.

(2) Grunty, na których stoją budynki, należy pozostawić dotychczasowemu posiadaczowi, chyba że budynki te należy usunąć na zasadzie zarządzenia wojskowego, wydanego po myśli istniejących przepisów.

(3) Każdy właściciel innego gruntu (bezpośredni uczestnik) ma prawo żądać stosownie do ustalonej wartości tego gruntu ekwiwalentu z gruntów, objętych komasacją. Można przytym wyrównać pieniądzmi nieznaczne różnice między wartością gruntów, które mają być wynagrodzone, i wartością gruntów, stanowiących ekwiwalent.

§ 8.

Na obszarach komasowanych wolno jest miejscowości albo pojedyncze budynki, zburzone w interesie obrony miejsca obwarowanego, tylko tam odbudować, a nowe budynki tylko tam postawić, gdzie według uznania właściwej władzy wojskowej nie przeszkladają temu powody obwarowania albo inne względy wojskowe.

§ 9.

W toku postępowania komasacyjnego należy w razie potrzeby uregulować granice gmin

katastralnych, uwzględniając położenie i odpowiadające celowi ukształtowanie przestrzeni pod miejscowości i niw, do czego nie potrzeba zgody odnośnych urzędów, wymaganej zresztą według istniejących ustaw.

§ 10.

Z komasacją gruntów, oraz z podziałem albo uregulowaniem gruntów, używanych wspólnie, należy połączyć wykonanie wszystkich wspólnych urządzeń, które są potrzebne do tego, by zapewnić dostęp, możliwie wolny od służebności, i odpowiadające celowi używanie gospodarcze gruntów, stanowiących ekwiwalent, oraz do tego, by zapewnić swobodną komunikację między poszczególnymi gminami i w obrębie każdej gminy z osobna.

§ 11.

Postępowanie, oraz urządzenie służby dla wykonania zarządzeń, potrzebnych w myśl § 1., unormuje się przez rozporządzenie.

§ 12.

(1) Wszystkie podania, protokoły, załączniki, dokumenty prawne, oświadczenia, wygotowania, orzeczenia, ugody, uwierzytelnienia i widymaty w postępowaniu, wdrożonem w myśl tego rozporządzenia cesarskiego, są wolne od należytości stempłowych i bezpośrednich, o ile nie czyni się z nich żadnego innego użytku.

(2) Środki poczocnicze z ksiąg gruntowych i z katastru, potrzebne do tego postępowania, będą wydawane bez kosztów.

§ 13.

(1) Prawa, zabezpieczone dla osób trzecich na gruncie, objętym komasacją albo podziałem, zostaną przeniesione z uwolnieniem od należytości na grunt, stanowiący ekwiwalent, o ile razem z przeniesieniem niema być wpisaną zmianą w osobie uprawnionego, anież zmiana w rozmiarze prawa.

(2) Przeniesienia majątkowe i nabycia praw na zasadzie planu komasacyjnego,działowego albo regulacyjnego, są wolne od należytości.

§ 14.

(1) Do tych komasacji oraz podziałów i regulacji gruntów wspólnych, które się wykonuje po myślu tego rozporządzenia cesarskiego, mają odpow-

wiednie zastosowanie postanowienia §§ 13., 15. do 19., 20., ustęp 1. i 2., 21. do 23. i 26. ustawy z dnia 7. czerwca 1883, Dz. u. p. Nr. 92, i §§ 4. do 6. ustawy z dnia 7. czerwca 1883, Dz. u. p. Nr. 94.

(2) Natomiast nie mają zastosowania do takich komasacji, podziałów i regulacji dalsze postanowienia tych ustaw, oraz postanowienia ustaw krajowych, tyczących się komasacją, podziałów i regulacji.

(3) Czasokres do wypowiadania stosunków najmu i dzierżawy oraz stosunków, oznaczonych w § 1103. u. e., ustanowi się drogą rozporządzenia.

(4) Oświadczenia, złożone w toku postępowania, i ugody, przy niem zawarte, nie potrzebują zgody osób trzecich, anież nie podlegają zatwierdzeniu przez władze administracyjne lub opiekuńcze. Zamiast zatwierdzenia ze strony władz opiekuńczej wymagane jest zatwierdzenie ze strony komisji ministerialnej dla operacji agrarnych.

§ 15.

(1) Koszta potrzebnego personelu i potrzeb rzeczowych stają się ciężarem skarbu państwa, o ile potrzeb tych nie pokryje albo nie dostarczy zarząd wojskowy.

(2) Uczestnicy mają ponieść tylko następujące koszta i kwoty:

1. kwoty stanowiące wyrównania pieniężne, jakie mają świadczyć poszczególni uczestnicy bezpośredni,

2. koszta, jakie powstały dla uczestników wskutek brania udziału w rozprawach albo wskutek wysłania pełnomocników lub doradców prawnych i fachowych,

3. koszta żądanych przez uczestników odpisów z protokołów rozpraw i z innych aktów oraz koszta odbitek planów,

4. koszta rozpraw, niepotrzebnych dla należtego toku komasacji, podziału albo regulacji, a spowodowanych przez poszczególnych uczestników wskutek dochodzenia osobnych własnych interesów,

5. koszta rozpraw, spowodowanych zawinięciem uczestnika, swawolnymi roszczeniami albo swawolnymi zarzutami,

6. koszta zakładów i urządzeń, wykonanych w celu podwyższenia wartości gruntów, stosownie do rozprawy konkurencyjnej.

§ 16.

Rząd jest upoważniony do zmiany lub do uzupełnienia tego rozporządzenia cesarskiego w porozumieniu z właściwymi urzędami wojskowymi, o ile wymagałyby tego potrzeby wojskowe albo gospodarcze.

§ 17.

(1) To rozporządzenie cesarskie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Wykonanie poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

Wiedeń, dnia 1. maja 1916.

Franciszek Józef włr.

Stürgkh w <small>ł</small> r.	Hohenlohe w <small>ł</small> r.
Georgi w <small>ł</small> r.	Hochenburger w <small>ł</small> r.
Forster w <small>ł</small> r.	Hussarek w <small>ł</small> r.
Trnka w <small>ł</small> r.	Zenker w <small>ł</small> r.
Morawski w <small>ł</small> r.	Leth w <small>ł</small> r.
Spitzmüller w <small>ł</small> r.	

148.

Rozporządzenie Ministra rolnictwa w porozumieniu z interesowanymi Ministrami z dnia 21. maja 1916

w sprawie wykonania rozporządzenia cesarskiego z dnia 1. maja 1916, Dz. u. p. Nr 147, o uregulowaniu stosunków posiadłości gruntowej w okolicy miejsc obwarowanych.

Na zasadzie rozporządzenia cesarskiego z dnia 1. maja 1916, Dz. u. p. Nr. 147, rozporządza się, jak następuje:

Rozdział I.

Oznaczenie obszaru, do którego ma zastosowanie rozporządzenie cesarskie.

§ 1.

Na wniosek władzy wojskowej oznaczy się rozporządzeniem Ministra rolnictwa te gminy katastralne, do których ma zastosowanie rozporządzenie cesarskie z dnia 1. maja 1916, Dz. u. p. Nr. 147, o uregulowaniu stosunków posiadłości gruntowej w okolicy miejsc obwarowanych.

Rozdział II.

Władze.

1. Komisarze miejscowi.

Mianowanie i stosunek służbowy.

§ 2.

(1) Komisarzy miejscowych mianuje Minister rolnictwa w porozumieniu z Ministrem sprawiedliwości.

(2) Komisarze miejscowi, którzy muszą być urzędnikami państwowymi, podlegają pod względem służbowym i dyscyplinarnym komisji ministeryalnej dla operacji agrarnych w Ministerstwie rolnictwa.

Personal techniczny.

§ 3.

(1) Dla wykonania prac technicznych mają być przydane komisarzom miejscowym oddziały techniczne. Minister rolnictwa ustanawia kierowników tych oddziałów i inne organa techniczne ze stanu personalu technicznego dla operacji agrarnych w Ministerstwie rolnictwa.

(2) Geodetyczne prace przygotowawcze wykonyają organa dyrekcyi generalnej dla katastru podatku gruntowego.

2. Komisja ministeryalna dla operacji agrarnych w Ministerstwie rolnictwa.

Skład.

§ 4.

(1) O ile chodzi o sprawy, określone w rozporządzeniu cesarskim, składa się komisja ministeryalna z Ministra rolnictwa albo jego zastępcy, jako przewodniczącego, z referenta, z trzech członków ze stanu sędziowskiego, ze zastępcą Ministerstwa spraw wewnętrznych, ze zastępcą wojskowego i ze zastępcą odnośnego wydziału krajowego. Przy uchwałach w sprawie kwestyi, które zresztą należą do właściwości sądowej (spory stron), biorą udział w głosowaniu tylko przewodniczący, referent, zastępca Ministerstwa spraw wewnętrznych i członkowie ze stanu sędziowskiego, których ilość należy powiększyć o czwartego członka.

(2) Referenta należy wybrać ze stanu urzędników Ministerstwa rolnictwa; członków ze stanu sędziowskiego wyznacza Minister sprawiedliwości, zastępce Ministerstwa spraw wewnętrznych Minister spraw wewnętrznych, zastępce

wojskowego Minister obrony krajowej, a zastępcę wydziału krajowego wysyła wydział krajowy.

(3) Dla każdego członka należy ustanowić zastępcę, dla członków ze stanu sędziowskiego dwóch zastępców.

(4) Przewodniczący może przybierać do rozpraw komisyjnych stale albo od przypadku do przypadku rzeczników, którzy w kwestach gospodarczych mają być słuchani jako doradcy.

Koszta zastępstwa wydziałów krajowych.

§ 5.

Wydziały krajowe mają same ponieść koszt swoego zastępstwa.

Pośiedzenia, sposób uchwalania i traktowanie spraw.

§ 6.

(1) Komisja ministerialna zbiera się w dniach, które oznacza przewodniczący. Wydaje ona swoje rozstrzygnięcia i uchwały na posiedzeniach generalnych większością głosów.

(2) Przy głosowaniu głosuje referent jako pierwszy, a przewodniczący jako ostatni. Po referencie głosuje najpierw zastępca wojskowy, a potem członkowie ze stanu sędziowskiego, zastępca wydziału krajowego i zastępca Ministerstwa spraw wewnętrznych.

(3) Dla traktowania spraw w komisji ministerialnej dla operacji agrarnych są zresztą stanowczymi postanowieniami rozporządzenia ministerialnego z dnia 5. lipca 1886, Dz. u. p. Nr. 108, że zmianą co do prawa sprzeciwu zastępcy wojskowego, wymienioną w § 2., następ 3., rozporządzenia cesarskiego.

Zakres działania.

§ 7.

Komisja ministerialna:

1. rozstrzyga o zarzutach i zażalenach przeciw rozstrzygnięciom i zarządzeniom komisarza miejscowego w drugiej i ostatniej instancji,

2. rozstrzyga w sporach stron (§ 4.) w pierwszej i ostatniej instancji i

3. wykonuje prawo nadzoru z urzędu albo na żądanie.

3. Pomoc ze strony innych władz.

§ 8.

Władze, którym powierzono wykonanie rozporządzenia cesarskiego, będą wspomagane we wypełnianiu swych zadań przez wszystkie inne

władze i urzędy; w szczególności mają te ostatnie z możliwym pospiechem czynić zadość prośbom, wystosowanym do nich po myśli rozporządzenia cesarskiego i tego rozporządzenia wykonawczego.

Rozdział III.

Postanowienia ogólne.

I. Właściwość władz wykonawczych.

§ 9.

(1) Po wydaniu rozporządzenia, przewidzianego w § 1., ustęp 2., rozporządzenia cesarskiego, na komisja ministerialna dla operacji agrarnych ogłosie publicznie dzień, w którym rozpoczyna się działalność urzędowa komisarza miejskiego, za pośrednictwem urzędowego dziennika krajowego, a także w odnośnych gminach katastralnych, dodając, że od tego właśnie dnia rozpoczyna się właściwość władz wykonawczych w zakresie oznaczonym w § 3. rozporządzenia cesarskiego i ze skutkami prawnymi z § 14. rozporządzenia cesarskiego, i że komisarz miejski oznaczy te poszczególne obszary komisowane, z których składa się obszar, oznaczony w rozporządzeniu (§ 21.).

(2) O dniu rozpoczęcia działalności urzędowej komisarza miejskiego należy także uwiadomić występującą z wnioskiem władzę wojskową (§ 1.), wydział krajowy, wydział powiatowy, polityczną władzę powiatową, sąd księgi gruntowej i ewidencyę katastru podatku gruntowego.

§ 10.

(1) Od dnia rozpoczęcia się działalności urzędowej władz wykonawczych należą do ich właściwości także spory o własność albo o posiadanie gruntów, objętych postępowaniem komisacyjnym, a to nawet wtedy, jeśli te spory przed wspomnianym dniem zawiły już u zwyczajnego sędziego.

(2) Dalej są władze te właściwemi także w sprawach prawa wodnego i lasowego, wymagających uporządkowania dla celów komisacyjnych, działalnościowych albo regulacyjnych. Mają przytem zastosowanie przepisy o prawie wodnym albo przepisy lasowe.

(3) Władze te są właściwemi także dla wszyskich kwestii, połączonych z wykonaniem wspólnych urządzeń gospodarczych i z uregulowaniem ich przyszłego utrzymania.

(4) O ile chodzi o zmiany na kolejach w toku postępowania, ma komisarz miejski postarać się o zgodę Ministerstwa kolei żelaznych.

(5) We wszystkich innych przypadkach należy wydać potrzebne zarządzenie albo rozstrzygnięcie po wysłuchaniu urzędów administracyjnych, które byłyby zresztą właściwymi w tej sprawie w myśl odnośnych ustaw. Wysłuchanie to może nastąpić na rozprawie komisyjnej, do której należy zaprosić odnośne urzędy administracyjne w celu wysłania zastępów. Jeśli wysłuchanie następuje w drodze pisemnej, w takim razie ma komisarz miejski wysłosować do odnośnego urzędu administracyjnego pisemną prośbę z oznaczeniem czasokresu, dodając, że po bezowocnym upływie czasokresu będzie się uważało ustawowy wymóg wysłuchania za spełniony.

2. Ogólne postanowienia, tyczace się postępowania.

Strony i ich zastępstwo.

§ 11.

(1) Przy czynnościach urzędowych komisarza miejskiego mają wezwani stanąć osobiście, albo też dać się zastąpić przez pełnomocników, udzielić żądanych wyjaśnień i przedłożyć wymagane dokumenty i środki pomocnicze.

(2) Jeśli nie można dojść, komu przysługuje prawo, objęte rozprawą, albo jeśli miejsce pobytu uczestnika jest nieznanym albo jest on nieobecny, a nie pozostawił należyciego rzecznika, w takim razie ma komisarz miejski postarać się w sądzie o ustanowienie kuratora (§ 276. p. ks. u. c.).

Próby ugodowe.

§ 12.

W celu załatwienia wszystkich kwestii i spraw, nasuwających się w toku postępowania, ma komisarz miejski przedwysztkiem próbować doprowadzić do skutku ugody.

Postępowanie w razie sporów stron.

§ 13.

(1) W razie sporów stron (§ 4.) ma komisarz miejski przedsiwziąć potrzebne dochodzenia i wyjaśnienia i przedłożyć materiał dochodzeń wraz z wyczerpującym sprawozdaniem komisji ministerialnej do rozstrzygnięcia.

(2) Zarzuty w sporach stron należy wnosić w podwójnym wygotowaniu, jeśli zgłasza się je na piśmie. Jedno wygotowanie albo, jeśli zarzut wniesiono protokolarnie, odpis protokołu, należy doręczyć stronie przeciwnej, która do dni 14 może wnieść oświadczenie wzajemne.

Prawo komisarza miejscowego do wydawania rozstrzygnięć.

§ 14.

(1) O wszystkich kwestiach i sprawach, które mają być uporządkowane w tem postępowaniu i których nie należy uważać za spory stron (§ 4.), ma rozstrzygać komisarz miejski w pierwszej instancji.

(2) W rozstrzygnięciu o sprawie głównej należy orzec także o ewentualnym obowiązku zwrócenia kosztów przez strony (§ 15. rozporządzenia cesarskiego).

Wygotowanie rozstrzygnięć i zarządzeń.

§ 15.

(1) Rozstrzygnięcia i zarządzenia komisarza miejskiego należy z reguły wygotować na piśmie i doręczyć stronom oraz odnośnym władzom. Jeśli przedmiot postępowania zostai na rozprawie zupełnie wyjaśniony, natemaz można także natychmiast na rozprawie ogłosić rozstrzygnięcia i zarządzenia komisarza miejskiego obecnym uczestnikom. Jednak należy im doręczyć wygotowanie rozstrzygnięcia wraz z powodami do dni trzech po ogłoszeniu, jeżeli zażądają tego jeszcze na rozprawie.

(2) O wszystkich rozstrzygnięciach i zarządzeniach ma komisarz miejski uwiadomić na piśmie komendę miejsca obwarowanego (komendę twierdzy, komendę przyczółka mostowego), niezależnie od tego, czy zastępca tej władzy brał udział w rozprawie, w dochodzeniu lub w nacoñi miejskiej.

Odwołania.

§ 16.

(1) Od rozstrzygnięć i zarządzeń komisarza miejskiego można odwołać się do komisji ministerialnej, o ile rozporządzenie to nie postanawia nic innego.

(2) Odwołanie musi być wniesione do komisarza miejskiego na piśmie albo protokolarnie do dni 14, licząc od dnia, następującego po dniu doręczenia albo w razie niewygotowania na piśmie (§ 15.) od dnia, następującego po dniu ogłoszenia.

(3) Władza wojskowa (§ 15., ustęp 2.) ma prawo przeciw wszystkim rozstrzygnięciom i zarządzeniom komisarza miejskiego wniesć do tego ostatniego odwołanie do komisji ministerialnej w przeciągu powyższego czasokresu.

Prawny skutek odwołania.

§ 17.

Odwołania od takich rozstrzygnięć albo zarządzeń komisarza miejskiego, których natych-

miejsce wykonanie jest potrzebne do należytego oku postępowania, i może nastąpić według zachodzących okoliczności bez istotnej szkody dla wnioskującego odwołanie, nie mają skutku odraczającego, wyjątkowy wypadek, przewidziany w § 5. rozporządzenia cesarskiego; zostaje zastrzeżona jednak możliwość późniejszego sprostowania stanu, zaistniałego wskutek zaczepionego rozstrzygnienia albo zarządzenia, jeżeli potrzeba jego okaza się z rozstrzygnięcia wyższej instancji.

Kary porządkowe.

§ 18.

(1) Komisarz miejscowy może zagrozić na wypadek niezastosowania się do jego zarządzeń karami porządkowymi najwyższej do 200 K, o ile uważa to za wskazane w interesie postępowania.

(2) Jeśli strony, których stawienie się było wskazane w interesie postępowania, dalej świadomie, znawcy albo pamiętnicy nie stawiają się przy dochodzeniu albo na rozprawie mimo należytego wezwania bez uzasadnionej przyczyny, albo jeśli odmawiają niesłusznie zeznań lub wydają się przedwcześnie z rozprawy, to można ich ukarać karą porządkową, wynoszącą najwyższej 100 K w każdym poszczególnym przypadku.

(3) Osoby zakłócające należyty tok postępowania swoim niewłaściwem zachowaniem się albo widocznie swawolnym wracaniem się lub takiem z czynnościami, można ukarać pieniężną karą porządkową do 30 K albo aresztem do trzech dni. Od orzeczenia tych kar porządkowych nie jest dopuszczalny środek prawnego.

(4) Grzywny pieniężne można zamienić w razie nieściągalności na karę aresztu, przyczem 10 K odpowiada karze aresztu przez 24 godzin.

(5) Kary pieniężne przypadają na cele pieczy nad uhogimi tej gminie, w której mieszka karany.

(6) Prawomocne orzeczone kary wykona na wniosek komisarza miejskiego polityczna władza powiatowa.

Wykonanie rozstrzygnięć i zarządzeń władz.

§ 19.

Jeśli wykonanie orzeczenia prawomocnego albo zawartej ugody jest wskazane w interesie postępowania, w takim razie ma je spowodować komisarz miejski z urzędu, a we wszystkich innych przypadkach zarządzi on je na prośbę strony (§ 6. rozporządzenia cesarskiego).

Przywrócenie do stanu pierwotnego i usprawiedliwienie niestawienia się.

§ 20.

(1) Podania o przywrócenie do stanu pierwotnego albo o usprawiedliwienie niestawienia się są dopuszczalne tylko o tyle, o ile są dopuszczalne takie podania w postępowaniu sądowem w myśl przepisów procedury cywilnej.

(2) Podanie należy wniesć do dnia 14 po ustaniu przeszkoły, która spowodowała zaniedbanie.

(3) O takim podaniu rozstrzyga komisja ministerialna.

3. Oznaczenie obszaru komasowanego.

§ 21.

(1) Każdą gminę katastralną, dla której ogłoszono działalność urzędową komisarza miejskiego, należy uważać z reguły za jeden obszar komasowany. Jeśli okazuje się to odpowiadającym celowi, może komisarz miejski połączyć także dwie gminy katastralne lub więcej gmin takich albo ich części w jeden jednolity obszar komasowany. Jeśli tylko części gmin katastralnych włączono do obszaru komasowanego, należy wybrać dla nich widoczne odgraniczenie naturalne albo sztuczne. Zewnętrzne granice obszarów komasowanych ma dokładnie ustalić komisarz miejski. Ustalony w ten sposób obszar komasowany należy ogłosić publicznie w odpowiednich gminach katastralnych, powołując się na postanowienia § 9.

(2) Jeśli w toku postępowania okaże się potrzeba włączenia do obszaru komasowanego jeszcze dalszych gruntów, położonych na obszarze, do którego ma zastosowanie rozporządzenie cesarskie, to ma komisarz miejski postąpić w ten sam sposób.

4. Hipoteczne czynności urzędowe w toku postępowania.

Uwiadomienie sądu księgi gruntowej o obszarze komasowanym.

§ 22.

(1) Komisarz miejski ma podać do wiadomości sądu księgi gruntowej obszary komasowane, zauważając przytem, że od chwili nadejścia do sądu tego oznajmienia mają mieć zastosowanie postanowienia §§ 23. do 25.

(2) W taki sam sposób należy wymienić sądowi księgi gruntowej te grunty, które w toku postępowania włączono dodatkowo do postępowania.

Dopuszczalność wpisów hipotecznych na obszarze komasowanym.

§ 23.

(1) Po nadjęciu uwadomienia o obszarze komasowanym nie wolno przedsiębrać we wykazach hipotecznych, odnoszących się do tych ciał hipotecznych, które stanowią obszar komasowany, żadnych takich wpisów hipotecznych, któreby nie zgadzały się z komasacją, jaka ma być przeprowadzona.

(2) Wobec tego wszystkie podania hipoteczne, odnoszące się do obszaru komasowanego, które wpłyną po tej chwili, jak i te, które wpłynęły przed tą chwilą, ale nie zostały jeszcze załatwione, należy wraz z konceptem zapaść mającej uchwały przesłać do jak najtychlejszego oświadczenia się aż do sprostowania księgi gruntowej komisarzowi miejscowemu, a jeżeli zakończenie postępowania ogłoszono przed sprostowaniem księgi gruntowej, komisyi ministerialnej dla operacji agrarnych.

(3) Wyjątek stanowią podania hipoteczne, które sąd księgi gruntowej załatwia odmownie z przyczyny prywatno-prawnej albo które odnoszą się jedynie do wpisów prawa zastawu, do wykreślen i do adnotacji w myśl §§ 20., lit. a, 52. i 59. ustawy z dnia 25. lipca 1871, Dz. u. p. Nr. 95.

Środki pomocnicze sądu księgi gruntowej.

§ 24.

(1) Sąd księgi gruntowej ma ogłoszenie, wydane w myśl § 9., i oznajmienie o obszarze komasowanym wciągnąć do dziennika, przybić je w urzędzie hipotecznym i na tablicy sądowej, a zarazem uwidoczyć w odnośnych wykazach hipotecznych wdrożenie postępowania, powołując się na to ogłoszenie i oznajmienie.

(2) Tak samo należy postąpić, jeżeli sądowi księgi gruntowej oznajmione zostaną nieruchomości, które objęto później tem postępowaniem.

(3) Od chwili nadjęcia wspomnianych oznajnień aż do sprostowania księgi gruntowej należy wszystkie podania hipoteczne, tyczące się odnośnych ciał hipotecznych, po wejściu ich do dziennika, wpisywać do osobnego spisu, prowadzonego obok dziennika, który każdego czasu należy na żądanie okazać komisarzowi miejscowemu.

(4) W razie otwarcia nowego wykazu hipotecznego ma sąd księgi gruntowej oznajnić treść

nowo utworzonego wykazu komisarzowi miejscowemu, przesyłając mu urzędowy wyciąg hipoteczny. Jeśli przy tej sposobności dokona się podziału parcel, natenczas należy udzielić komisarzowi miejscowemu ponadto plan podziału, przedłożony z podaniem o oddzielenie, a ewentualnie opis, zastępujący ten plan po myśli § 1. ustawy z dnia 23. maja 1883, Dz. u. p. Nr. 82, względnie po myśli rozporządzenia z dnia 7. lipca 1890, Dz. u. p. Nr. 149, żądając rychłego zwrotu.

Załatwianie podań hipotecznych.

§ 25.

(1) Jeśli komisarz miejscowy wyda oświadczenie, że wpis żądany i według konceptu uchwały hipotecznej uważany przez sąd za dopuszczalny nie da się pogodzić z komasacją, doda sąd księgi gruntowej do uchwały uwagę, że dozwolony wpis według zdania komisarza miejscowego nie da się pogodzić z komasacją i będzie wobec tego traktowany przy sprostowaniu księgi gruntowej jako bezskuteczny, o ile to oświadczenie komisarza miejscowego pozostanie w mocy, że jednak wolne jest uczestnikom wniesć przeciw oświadczeniu komisarza miejscowego odwołanie do komisyi ministerialnej do dni 14 od doręczenia.

(2) Odwołanie to należy wnieść do sądu księgi gruntowej, a sąd ten odeszle je komisarzowi miejscowemu dla przedłożenia go komisyi ministerialnej.

(3) Stosując odpowiednio powyższe postanowienia, sąd drugiej instancji, ewentualnie Najwyższy trybunał sądowy, jeżeli w drodze rekursu należałoby zezwolić na wpis, którego niższa instancja odmówiła, zasięgnie zdania komisji ministerialnej w kwestii dopuszczalności tego wpisu ze stanowiska komasacyi i stosownie do tego rozstrzygnie.

(4) Jeżeli w myśl § 23., ustęp 2., należy zasięgnąć zdania komisji ministerialnej dla operacji agrarnych, to ma sąd księgi gruntowej oprzeć swoje rozstrzygnięcie na oświadczeniu tej komisji.

5. Oznajmienie o obszarze komasowanym ewidencji katastru podatku gruntowego.

§ 26.

(1) Obszary komasowane, oraz grunty, później tem postępowaniem objęte, poda komisarz miejski także do wiadomości właściwej ewidencji katastru podatku gruntowego, zauważając przylem, że po tem oznajmieniu aż do nadjęcia wymienionych w § 92. środków pom. oznaczonych

nie wolno przedsiębrać żadnej czynności urzędowej, któryby zmierzała do przeprowadzenia zmian na gruntach obszaru komasowanego w operatach katastru podatku gruntowego.

(2) Ewidencja katastru podatku gruntowego ma przed przeprowadzeniem w katastrze udzielić komisarzowi miejscowościemu do oświadczenia się wszystkie zmiany w stanie posiadania na obszarze komasowanym, zgłoszone u niej podczas postępowania, o ile niemal ona jeszcze w tym względzie żadnej uchwały hipotecznej.

6. Zarządzenia tymczasowe.

§ 27.

(1) Postępowanie wstrzymuje albo zmienia wykonywanie w międzyczasie prawa o tyle, o ile władza zarządziła prowizoryum dla stworzenia stosownego przejścia do nowego ukształtowania posiadłości gruntowej. Prowizoryum można zarządzić co do przejściowego prowadzenia gospodarstwa albo w ogóle dla wszystkich gruntów, objętych tem postępowaniem, albo dla gruntów pojedynczych, zależnie od tego, jak tego wymaga zabezpieczenie istoty lub stanu gospodarstwa.

(2) Komisarz miejscowy zasięgnie natychmiast po ustaleniu obszarów komasowanych rozstrzygnięcia władz wojskowej (§ 15., ustęp 2.) co do tego, na których gruntach nie wolno w myśl § 8. rozporządzenia cesarskiego stawiać nowych budynków, wymieni następnie grunty te zwierzchności gminnej i ogłosi je przez przybicie w gminie.

(3) Komisarz miejscowy ma równocześnie wydać wszystkie zarządzenia, potrzebne do zabezpieczenia należyciego prowadzenia gospodarstwa na gruntach komasowanych aż do odebrania ekwiwalentów.

Rozdział IV.

Postępowanie, zmierzające do oznaczenia przestrzeni pod miejscowościę.

§ 28.

O ile przestrzeń pod miejscowości pozostawia się bez zmiany, ograniczy się postępowanie do zdjęcia geodezyjnego.

Rozprawa na miejscu.

§ 29.

(1) Jeżeli zachodzi potrzeba całkowitego lub częściowego oznaczenia na nowo przestrzeni pod miejscowościę, to komisarz miejscowości przedwyszkiem przeprowadzi na miejscu zmierzającą-

do tego rozprawę, przestrzegając postanowień ustawowych, a w szczególności postanowień § 8 rozporządzenia cesarskiego.

(2) Do tej rozprawy ma komisarz miejscowości zaprosić władzę wojskową (§ 15., ustęp 2.), wydział krajowy i powiatowy, polityczną władzę powiatową, zwierzchność gminną, te urzędy administracyjne, które należy wysłuchać w myśl § 3., ustęp ostatni rozporządzenia cesarskiego, i innych interesowanych.

(3) Przy rozprawie należy omówić przedwyszkiem położenie przestrzeni pod miejscowościę, a następnie rozmiar potrzebnych powierzchni, uwzględniając momenty wymienione w § 30.

(4) Po zbadaniu wyrażonych życzeń i żądań należy starać się o osiągnięcie zgody między interesowanymi. Jeśli zgoda do skutku nie przyjdzie, należy przesłuchać znawców.

Momenty, stanowcze dla oznaczenia przestrzeni pod miejscowościę.

§ 30.

Przy oznaczaniu położenia, ukształtowania i rozmiaru powierzchni przestrzeni pod miejscowości należy przedwyszkiem mieć na uwadze uzyskanie powierzchni, potrzebnych na place budowlane, uwzględniając przyszłą możliwość rozwoju miejscowości, nadawanie się powierzchni na grunt budowlany, możliwość otrzymywania dobrej i dość obfitiej wody do picia i do użytku, dalej łatwość dostania się z dróg publicznych do przestrzeni pod miejscowością, możliwie nieznaczny i równomierny spad dla zakładania dróg lokalnych, oraz względy hygieniczne i sanitarne. Przy oznaczaniu wymiaru powierzchni dla przestrzeni pod miejscowości należy przestrzegać zasad, wymienionej w § 7., ustęp 1., rozporządzenia cesarskiego.

Wyłożenie projektu przestrzeni pod miejscowościę

§ 31.

(1) Na podstawie wyników rozprawy, przeprowadzonej na miejscu, każe komisarz miejscowości ułożyć projekt co do położenia i ukształtowania przestrzeni pod miejscowościę. Projekt ten należy wyłożyć publicznie w gminie przez dni czternaste do wglądu dla wszystkich uczestników; komisarz miejscowości każe go wytyczyć na miejscu i wyjaśniać uczestnikom.

(2) Miejsce i czas wyłożenia oraz czas wytyczenia należy na osiem dni przedtem podać do wiadomości urzędów, wymienionych w § 29., a zarazem ogłosić w edyktie, który ma być opublikowany w urzędowej gazecie krajowej i w oddońskich gminach, wzywając uczestników i interesowanych, aby wnieśli do komisarza miejscowościę na piśmie albo ustnie do protokołu zarzuty swoje.

w ciągu trzech tygodni, licząc od pierwszego dnia wyłożenia.

(3) Równocześnie z publicznem wyłożeniem należy przesłać władz wojskowej (§ 15., ustęp 2.) jedno wygotowanie projektu.

Rozstrzygnienie o przestrzeni pod miejscowościę.

§ 32.

Komisarz miejscowości rozstrzyga w toku instancji o zarzutach, wniesionych przeciw projektowi, dotyczącemu przestrzeni pod miejscowościę, i oznacza położenie, ukształtowanie, oraz rozmiar powierzchni, potrzebnej na przestrzeń pod miejscowościę.

Oznaczenie obwodu przestrzeni pod miejscowościę.

§ 33.

(1) Po prawomocności rozstrzygnięcia, wydanego co do oznaczenia przestrzeni pod miejscowościę, ma komisarz miejscowości spowodować ustalenie na miejscu zewnętrznego obwodu przestrzeni pod miejscowościę.

(2) Dokładny plan sytuacyjny prawomocnie wyznaczonej przestrzeni pod miejscowościę ma komisarz miejscowości wydać urzędowi administracyjnemu, właściwemu dla ułożenia planu położenia, oraz urzędowi administracyjnemu, właściwemu dla udzielenia konsensu budowlanego.

Rozdział V.

Postępowanie komasacyjne.

1. Organ doradczy komisarza miejscowościę przy przeprowadzeniu komasacji.

Wydział bezpośrednich uczestników.

§ 34.

Komisarzowi miejscowości jest przydany dla przeprowadzenia postępowania wydział bezpośredni uczestników (§ 7. rozporządzenia cesarskiego) jako organ doradczy. Wydział ten należy pytać o radę tylko w tych kwestiach, które dotyczą komasacji wogół i wspólnych urządzeń gospodarczych, jakie należy z nia połączyć. Wydział nie należy słuchać co do kwestii, przy których chodzi o dochodzenie i ustalenie praw poszczególnych uczestników albo o ich ekwiwalenty jakież wogół o interesy prywatne. Wydział ten nie ma prawa wydawania uchwał, aniżeli prawa odwoływania się.

Skład wydziału bezpośredni uczestników.

§ 35.

(1) Wydział bezpośredni uczestników ma się składać według postanowienia komisarza

miejscowego stosownie do liczby wszystkich uczestników z czterech, sześciu albo ośmiu członków, z których połowę wybierają ze swego grona bezpośredni uczestnicy względna większością głosów, podczas gdy drugą połowę powołuje do wydziału komisarz miejscowości z pomiędzy bez pośrednich uczestników w ten sposób, że wszystkie wielkości własności (wielka, średnia i mała własność) mają być odpowiednio zastąpione. Do wydziału należy ponadto naczelnik odnośnej gminy miejscowości.

(2) Przeciw oznaczeniu przez komisarza miejscowości liczby członków wydziału, oraz przeciw jego orzeczeniu, dotyczącemu prawidłowości wyborów, i przeciw uskutecznionemu przez niego powołaniu do wydziału nie jest dopuszczalny środek prawny.

Wybór do wydziału.

§ 36.

Komisarz miejscowości zaprosi bezpośrednich uczestników do przeprowadzenia wyboru (§ 35.). Jeśli równą liczbę głosów otrzyma więcej osób, aniżeli tego potrzeba, by liczba wybrać się mających była kompletna, to los rozstrzyga o tem, kogo z pomiędzy nich należy uważać za wybranego. Wybrani mają bezzwłocznie oświadczyć komisarzowi miejscowości, czy wybór przyjmują. W razie nieprzyjęcia wyboru należy zarządzić potrzebny nowy wybór.

Posiedzenie wydziału. Działalność jego członków jest urzędem honorowym.

§ 37.

(1) Wydział bezpośredni uczestników zwołuje w miarę potrzeby komisarz miejscowości, który także wydziałowi przewodniczy.

(2) Członkowie wydziału pełnią czynności swoje jako urząd honorowy bez wynagrodzenia.

2. Przygotowanie planu komasacyjnego.

Obejście obszaru komasowanego.

§ 38.

(1) Zewnętrzne granice obszaru komasowanego należy przed zdjęciem ich geodezyjnie obejść z przybranymi posiadacząmi gruntów sąsiednich, a w razie potrzeby oznaczyć znakami granicznymi. Jeśli granice tego obszaru są zarazem granicami gminy, natomasz ma komisarz miejscowości zaprosić do udziału w tem obejściu także zastępców gmin sąsiednich i rozstrzygnąć w toku instancji o potrzebnem ewentualnie uregulowaniu granic po myśl § 9. rozporządzenia cesarskiego.

(2) W obrębie obszaru komasowanego należy z reguły obejść tylko te granice, które pozostają niezmienione i mają być zdjęte geodezyjnie. Do obejścia tego ma przybrać komisarz miejscowy interesowanych i wydział bezpośrednich uczestników.

(3) Jeśli przy obchodzeniu pojawią się spory o własność albo o posiadanie, ma komisarz miejscowy próbować doprowadzić do ugody. Jeśli ugoda do skutku nie przyjdzie, to należy postarać się o rozstrzygnięcie komisji ministerialnej.

Podstawy dla wyjaśnienia dawnego stanu posiadania.

§ 39.

W celu wyjaśnienia dawnego stanu posiadania należy zasadniczo używać istniejących operatów katastru podatku gruntowego, jednak musi się je przedtem zbadać co do ich trafności i błędów usunąć.

Ustalenie bezpośrednich uczestników i ich praw.

§ 40.

(1) Przy pomocy wyciągów hipotecznych, arkuszy posiadłości gruntowej i map katastralnych należy wyjaśnić na miejscu dawny stan posiadania gruntowego, przybrawszy bezpośrednich uczestników. Różnice między księgą gruntową i katem a stosunkami faktycznymi należy wyjaśnić drogą przesłuchania uczestników. Jeśli między nimi zgoda do skutku nie przyjdzie, to postanowi komisarz miejscowy o tem, kto ma być uważany za posiadacza gruntu aż do rozstrzygnięcia komisji ministerialnej dla operacji agrarnych. O wyniku uwiadomi komisarz miejscowy odnośnych uczestników, którzy mogą wnieść do komisarza miejskiego na piśmie albo ustnie do protokołu swoje zarzuty natychmiast albo w czasie wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania.

(2) Omyłki co do dat, co do których przepisane jest utrzymywanie ich w ewidencji w operatach katastru podatku gruntowego i w księgach gruntowych, należy oznajnić ewidencjom katastru podatku gruntowego i władzom hipotecznym (wykaz różnic).

Oszacowanie i oznaczenie wartości gruntów.

§ 41.

(1) Grunty, które mają być skomasowane, należy oszacować i wartość ich oznaczyć drogą bonitacji przez ocenicieli i klasyfikatorów.

(2) Ocencielami ustanowić komisarz miejscowy te osoby, które przy swoich wiadomościach z zakresu gospodarstwa rolnego mogą ocenić w sposób niezawodny wszystkie stosunki, od których zależy wydatność gruntów.

(3) Dla oznaczenia wartości lasów należy przybrać jako ocenicieli uzdolnionych znawców leśnictwa.

(4) Klasyfikatorami należy ustanowić zdantne osoby, oznajomione ze stosunkami gleby na danych obszarach, i to z reguły z pośród bezpośrednich uczestników.

(5) Bonitacy dzieli się na:

1. ustanowienie gruntów wzorowych i opisanie ich w szemacie bonitacyjnym przez ocenicieli. Grunty wzorowe mają za zadanie stanowić trwałą miarę porównawczą dla klasyfikacji oraz dla ewentualnych zarzutów przeciw bonitacy;

2. klasyfikację, to jest na oszacowanie przez klasyfikatorów poszczególnych części powierzchni według poszczególnych klas jakości. Oznaczone działy jakości należy przedstawić na szkicu bonitacy i wciągnąć do protokołu klasyfikacji;

3. taryfowanie, to jest na obliczenie czystego dochodu każdej poszczególnej klasy szematu bonitacyjnego za jeden hektar każdej klasy jakości w różnych rodzajach uprawy.

Obliczone czyste dochody ma zestawić komisarz miejski w taryfie klasyfikacyjnej dla każdej poszczególnej klasy jakości w każdym rodzaju uprawy. Z czystego dochodu należy wziąć 25-krotną kwotę jako wartość kapitału i zaokrąglić na całe korony za jeden hektar.

(6) Jako znawcy dla ustanowienia gruntów wzorowych i dla ich opisania, jakotęż dla dokonania otaryfowania, wchodzą w rachubę ocenicie, a dla klasyfikacji klasyfikatorzy pod nadzorem ocenicieli.

Podstawy oznaczenia wartości.

§ 42.

Przy bonitacji należy baczyć na to, że każdy grunt albo każda część gruntu mają być oszacowane na tę wartość dochodową, jaką mogą przynosić każdemu posiadaczowi w odnośnej miejscowości przy należytym gospodarstwem używaniu, odpowiadającym miejscowym stosunkom, według swojej naturalnej jakości gleby, albo według jakości gleby, spowodowanej przez trwałe inwestycje, według swojego położenia i według stanu, jaki istniał w chwili oszacowania. Jednak grunty, dotąd nienaprawiane i lasy, przeznaczone na wykorzystanie, które nadają się do przekształcania ich na ziemię uprawną, należy zaliczyć na

podstawie oszacowania według ich przyszłej wartości jako uprawnej ziemi do odpowiednich klas, policzając potrzebne koszta uprawy

Rodzaj uprawy.

§ 43.

(1) Przy bonitacji należy rozróżnić następujące rodzaje uprawy:

- a) rola,
- b) łaki,
- c) ogrody,
- d) winnice,
- e) pastwiska,
- f) las,
- g) powierzchnie, które należy poddać uprawie, wraz z opuszczonymi placami budowlanymi i
- h) nieużytki.

(2) Jeśli poszczególne powierzchnie, wymienione pod a) do e), są używane chwilowo rozmaito, na przykład ogrody jako rola, łaki jako pastwiska, albo odwrotnie itd., to należy je zaliczyć do tego rodzaju uprawy, w którym przeważnie ich się używa.

(3) Powierzchnie gruntowe, nie należące do żadnego z rodzajów, wymienionych pod a) do g) i nie będące nieużytkami, należy zaliczyć do najbardziej pokrewnego rodzaju uprawy.

(4) Jeśli w obrębie poszczególnych gruntów albo w połączeniu z nimi leżą powierzchnie gruntów, które należą do innego rodzaju uprawy, a nie do tego, do którego należą główne części składowe tych gruntów, na przykład wąskie zagony zabezpieczające albo niedźw. małe grzbiety kamienne itp., to należy zaliczyć je do tego rodzaju uprawy, do którego należą główne części składowe gruntów, jeżeli wymiar ich powierzchni jest tak mały, że nie można ich już przedstawić dość wyraźnie na mapie.

(5) Bonitaci można zaniechać co do powierzchni przestrzeni, przeznaczonej pod miejscowości, jeżeli powierzchnia ta pozostaje niezmieniona.

Słosunki i przedmioty, których nie policza się przy bonitacyi.

§ 44.

(1) Następujące stosunki i przedmioty nie mają być uwzględniane przy oszacowaniu gruntów:

1. przemijający, niezwykle wysoki albo z zaniedbania wynikły niski stan uprawy i nawożenia;

2. niedostateczne wyzyskanie ostatniego zaniedbania i kosztów uprawy, wyłożonych w celu przysporzenia peryodycznie powtarzających się pozytków;

3. plantacje, znajdujące się na gruncie, mające przysporzyć szczególny pożytek na przykład drzewa owocowe, winne latorośle, drzewa morwowe itp.;

4. drzewostany, przeznaczone głównie na sęciecie;

5. specjalne urządzenia gospodarcze, znajdujące się na gruncie, a dające się oddzielić bez znacznego zmniejszenia wartości, na przykład płoty.

(2) Wartość wymienionych w punktach 1 do 5 stosunków i przedmiotów należy wyrównać w pieniądzach (§ 87).

(3) Przy bonitacji mają ocenicie ustalić, czy i które grunty wykazują niezwykle wysoki albo z zaniedbania wynikły niski stan uprawy i nawożenia.

Ułożenie rejestru stanu posiadania.

§ 45.

Po ustaleniu bezpośrednich uczestników (§ 40) i po dokonaniu obliczenia powierzchni na mapach katastralnych należy sporządzić rejestr stanu posiadania. W rejestrze tym należy wykazać co do każdego uczestnika poszczególne parcele gruntowe z wymienieniem nazwy niwy i powierzchni częściowej, podpadającej pod każdy poszczególny rodzaj uprawy i pod każdą poszczególną klasę jakości, oraz z wymienieniem łącznego wymiaru i wartości, a wreszcie oddzielnie od tego należy wykazać poszczególne parcele budowlane, naprawadzając co do nich te same daty.

Główne spisy uczestników.

§ 46.

(1) Na końcu rejestru stanu posiadania należy wykazać zwięzłe stan posiadania każdego bezpośredniego uczestnika. Zestawienie to stanowi zarazem główny spis bezpośrednich uczestników.

(2) Uczestników pośrednich (§ 15., ustawy z dnia 7. czerwca, 1883, Dz. u. p. Nr. 92) należy objąć odrębnym spisem.

(3) O ile jest to już możliwe w tem stadyum, ma komisarz miejski w szczególności wyszedzieć, które służebności i ciężary gruntowe odpadają po myśli §§ 16., 17. i 18., ustawy z dnia 7. czerwca 1883, Dz. u. p. Nr. 92, które mogą być przeniesione na ekwiwalenty gruntowe, albo też pozostać na gruntach służebnych.

(4) Równocześnie należy starać się o porozumienie co do wykupna ciężarów gruntowych za ziemię albo za pieniądze i wdrożyć ewentualnie potrzebną zmianę ciężaru gruntowego.

Wyznaczenie planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania.

§ 47.

(1) Po ukończeniu bonitacji i po ułożeniu rejestru stanu posiadania należy plan bonitacyjny i rejestr ten, oraz mapy katastralne, zaopatrzone w działy jakości, wyłożyć przez dni 14, w lokalu urzędowym albo w kancelarii gminnej dla przejrzienia przez uczestników, a miejsce i czas wyłożenia należy ogłosić w gminie przynajmniej na trzy dni przedtem.

(2) Plan bonitacyjny obejmuje:

- a) szemat bonitacyjny,
- b) szkice bonitacyjne i
- c) taryfę klasyfikacyjną.

(3) Równocześnie z wyłożeniem tych środków pomocniczych należy dorzucić każdemu bezpośredniemu uczestnikowi odnoszący się do niego wyciąg z rejestru stanu posiadania, powołując się na postanowienia § 48.

Zarzuty przeciw planowi bonitacyjnemu i przeciw rejestrowi stanu posiadania.

§ 48.

(1) Zarzuty przeciw planowi bonitacyjnemu i przeciw rejestrowi posiadania mogą wnosić bezpośredni uczestnicy do komisarza miejscowego pisemnie albo ustnie i to tak co do gruntów własnych, jak i co do gruntów cudzych. Czasokres kończy się w osm dni po upływie terminu, przeznaczonego na wyłożenie planu bonitacyjnego i rejestrystanu posiadania.

(2) O zarzutach, skierowanych przeciw oszacowaniu i oznaczeniu wartości, oraz przeciw wykazanemu rozmiarowi dawnych gruntów i przeciw innym datom tych obu środków pomocniczych, rozstrzyga ostatecznie komisarz miejscowy, wysłuchawszy w razie potrzeby znawców, z których jednego ma wymienić wnoszący zarzut.

(3) Zarzuty przedstawiające się jako spory stron (§ 4.), ma komisarz miejscowy zainstruować i przedłożyć komisji ministerialnej do ostatecznego rozstrzygnienia.

Pomiary w celu oznaczenia nowego stanu posiadania.

§ 49.

Pomiary dla oznaczenia nowego stanu posiadania należy wykonać w myśl postanowień „biurowej i technicznej instrukcji, tyczącej się wykonania operacji agrarnych“. Przytem należy przestrzegać odnośnych postanowień „instrukcji dla wykonania trygonometrycznych i poligonometrycznych pomiarów, służących do sporządzenia

nowych planów dla celów katastru podatku gruntowego“, oraz „instrukcji dla wykonania pomiarów przy użyciu stołu mierniczego, służących do sporządzenia nowych planów dla celów katastru podatku gruntowego“.

3. Wspólne urzędy gospodarcze.

Zaprojektowanie wspólnych urządzeń gospodarczych.

§ 50.

(1) Komisarz miejscowy ma zawsze postarać się o zaprojektowanie wspólnych urządzeń gospodarczych (§ 10. rozporządzenia cesarskiego)

(2) Tutaj należą: urządzenie, przełożenie albo regulacja dróg, wygonów, potoków, rowów, mostów, przepustów, tam, budowa urządzeń osuszających i nawadniających, budowy dla ochrony brzegów i tym podobne, oraz urządzenia, mające służyć dla wydobywania materiałów lub na składy.

Uzyskanie powierzchni na wspólne urzędy gospodarcze.

§ 51.

(1) Powierzchni, potrzebnych na wspólne urzędy gospodarcze, mają dostarczyć stosunkowo bezpośredni uczestnicy.

(2) Tych bezpośrednich uczestników, których posiadłość gruntowa wskutek połączonego z komasą urzędu zakładów gospodarczych nie osiąga żadnej korzyści albo tylko nieznacznej, należy uwolnić zupełnie albo w części, odpowiadającej stosunkom faktycznym, od uczestniczenia w dostarczeniu powierzchni, potrzebnej na te urzędy.

(3) Jeśli tego rodzaju wspólne urzędy zostaną uznane za potrzebne dopiero później w takim stadyum postępowania, w którym policzenie ewentualnie jeszcze potrzebnej powierzchni mogłoby nastąpić tylko w drodze długotrwałej i kosztownej zmiany robót przygotowawczych, już uskutecznionych, to grunt potrzebny muszą odstąpić odnośni bezpośredni uczestnicy za pełnym wyrównaniem w pieniędzach, które w braku zgody oznaczy komisarz miejscowy.

Zakładanie dróg.

§ 52.

(1) Przy projektowaniu zakładania dróg należy baczyc nie tylko na teraźniejsze potrzeby, ale także na przewidywany przyszły rozwój miejscowości, przyczem w szczególności nowa sieć dróg, jaką się ma stworzyć, musi się łączyć w sposób odpowiedni z istniejącymi już gościcami i innymi nietkniętymi środkami komunikacji; także

na należy starać się o odpowiedni dostęp i wychód z nowej przestrzeni pod miejscowością, a samą sieć dróg dostosować do położenia i ukształtowania przestrzeni, przeznaczonej pod miejscowością, oraz do potrzeby komunikacji na zewnątrz.

(2) Niwy należy w ten sposób uczynić dostępnymi przez nowe drogi, by każdy grunty graniczył bezpośrednio z ogólnie dostępna droga gospodarczą.

(3) Przy zakładaniu dróg należy także uwzględnić naturalny odpływ wód na powierzchni ziemi.

Rozprawa i rozstrzyganie o sieci dróg.

§ 53.

(1) Komisarz miejscowy ma przeprowadzić na miejscu rozprawę co do sieci dróg i zaprosić do niej władzę wojskową (§ 15., ustęp 2.), zwierzchność gminy, zastępców gmin sąsiednich, odnośnie zarządy kolejowe, innych interesowanych, w szczególności urzędy administracyjne, które należy wysłuchać w myśl § 3., ustęp ostatni, rozporządzenia cesarskiego, a także przybrać wydział bezpośrednich uczestników. Na rozprawie tej należy szczegółowo wyjaśnić sieć dróg i starać się o ugodę co do przedstawionych ewentualnie życzeń i zarzutów. Na podstawie całego wyniku rozpraw należy wydać rozstrzygnięcie w toku instancji.

(2) Komisarz miejscowy przyjmie prawomocny projekt sieci dróg za podstawę obliczenia ekwiwalentów.

Urządzenia melioracyjne.

§ 54.

W związku z projektowaną siecią dróg ma komisarz miejscowy zarządzić także ułożenie projektu wspólnych urządzeń gospodarczych, jako to: urządzeń osuszających, nawadniających i regulacyjnych, potrzebnych ewentualnie w myśl § 10., rozporządzenia cesarskiego do osiągnięcia odpowiadającej celowi użyteczności gospodarczej ekwiwalentów gruntowych.

Rozprawy i rozstrzygnięcia komisarza miejskiego z zakresu prawa wodnego.

§ 55.

Komisarz miejscowy ma przeprowadzić nad projektem melioracyjnym według postanowień ustawy o prawie wodnym rozprawę prawnowodną i zaprosić do niej w szczególności władzę wojskową (§ 15., ustęp 2.), zwierzchność gminy i interesowanych. Na podstawie wyników

rozprawy ma komisarz miejscowy wydać rozstrzygnięcie w toku instancji. Jeśli chodzi o prawa osób trzecich, które nie uczestniczą w postępowaniu komisaryjnym, natemż przeprowadzi komisarz miejscowy postępowanie prawno-wodną w porozumieniu z właściwą władzą polityczną i wyda rozstrzygnięcie w toku instancji. Jeżeli urządzenie prawno-wodne rozciąga się także na obszar, niepodlegający już właściwości komisarza miejskiego, natemż ma wydać rozstrzygnięcie w toku instancji właściwa władza polityczna w porozumieniu z komisarzem miejscowym.

Rozprawa konkurencyjna o kosztach urządzeń melioracyjnych.

§ 56.

Komisarz miejscowy wyznaczy rozprawę konkurencyjną w sprawie pokrycia kosztów urządzeń melioracyjnych (§ 54.) i rozstrzygnie przy uwzględnieniu postanowień § 15., punkt 6., rozporządzenia cesarskiego w toku instancji o świadczeniu datków. Jeśli przy tego rodzaju urządzeniu zachodzą warunki uzyskania wsparcia ze środków państwowych i krajowych, to ma komisarz miejscowy, przeprowadziły rozprawę prawno-wodną i konkurencyjną, odesłać projekt wraz z kosztem Ministerstwu rolnictwa i wydziałowi krajowemu z odpowiednimi wnioskami.

Koszta wspólnych urządzeń gospodarczych.

§ 57.

Koszta założenia urządzeń melioracyjnych (§ 54.), o ile niema innego układu albo osobnego prawnie ważnego zobowiązania, mają ponieść uczestnicy w stosunku do spodziewanej korzyści albo do stopnia niebezpieczeństwwa, któremu ma się zapobiedz, ewentualnie przy podziale na klasy albo, jeśli według tych zasad nie można uzyskać przydatnej miary, według wartości bonitacyjnej gruntów, o które chodzi.

Wykonanie wspólnych urządzeń gospodarczych.

§ 58.

O ile wspólnych urządzeń gospodarczych nie wykonuje się we własnym zarządzie, ma komisarz miejscowy po wysłuchaniu wydziału bezpośrednich uczestników zarządzić co potrzeba celem rozdania robót.

Kolaudacja wspólnych urządzeń gospodarczych.

§ 59.

(1) Po wykonaniu wspólnych urządzeń gospodarczych przeprowadzi komisarz miejscowy kolau-

dacyę. Należy do niej oprócz wydziału bezpośrednich uczestników przybrać zwierzchność gminy i tych, których obowiązkiem jest utrzymanie odnośnych urządzeń.

(2) Jeśli na wspólne urządzenie gospodarcze użycie środków publicznych, w takim razie musi się przy kolaudacji zbadać także rachunki i przedłożyć je urzędowi, które tych środków dostarczyły.

(3) Dla usunięcia braków, dostrzeżonych przy kolaudacji, należy ustanowić stosowny czasokres, po którego upływie należy przeprowadzić kolaudację dodatkową.

Utrzymanie wspólnych urządzeń gospodarczych.

§ 60.

(1) Według zasad, obowiązujących dla wykonania urządzeń melioracyjnych, należy także unormować obowiązek należytego przyszłego utrzymania tych zakładów, przyczem orzeczenie władzy (§ 55.) może połączyć uczestników w spółkę wodną.

(2) Obowiązek utrzymania nowych dróg publicznych oznacza obowiązujące w tym względzie przepisy ustawowe.

4. Sporządzenie planu komasacyjnego.

Sporządzenie rejestru nowych pomiarów.

§ 61.

Wynik nowych pomiarów należy wpisać do rejestru dla całego obszaru komasowanego, oddzielnie według poszczególnych działów jakości, a w obrębie tych działów według części powierzchni, podпадających pod poszczególne klasy jakości i według wartości. Z porównania dat co do wykazanych w tym rejestrze wymiarów powierzchni i wartości całego obszaru z takimi samemi datami rejestru stanu posiadania okaże się różnica między dawnym stanem posiadania a nowymi pomiarami. Różnicę tę należy rozdzielić między poszczególnych uczestników według stosunku dawnego stanu posiadania.

Obliczenie ekwiwalentów.

§ 62.

(1) Obliczenie ekwiwalentów ma wykazywać rachunkowe oznaczenie roszczenia każdego poszczególnego uczestnika bezpośredniego o ekwiwalent, który ma być przyznany w gruncie. W tym celu należy ustalić przedewszystkiem przybytek i ubytek przy regulacji granic, następnie obliczyć różnicę między dawnym stanem posia-

dania i wynikiem nowych pomiarów oraz zapotrzebowanie na rzecz urządzeń, służących wspólnym celom, wliczając nową przestrzeń pod miejscowością a odliczając powierzchnię dawniejnych urządzeń tego rodzaju. Okazujące się stąd małe mniejsze lub większe zapotrzebowanie pod względem powierzchni i wartości należy policzyć stosunkowo przy dawnym stanie posiadania poszczególnych uczestników.

(2) Jeśli bezpośredni uczestnik ma więcej dóbr (dworów, zagrod itd.), co do których nie wolno połączyć hipotecznie posiadania, to należy dokonać obliczenia ekwiwalentowego dla każdego dobra i każdego dworu osobno. W odpowiedniej uwadze należy jednak wskazać na istniejący stosunek własności, aby stosunek ten mógł być uwzględniony przy obliczaniu ekwiwalentów.

Ustanowienie ogólnych zasad dla nowego podziału.

§ 63.

(1) Przed sporządzeniem projektu podziałowego należy wyznaczyć rozprawę z wydziałem bezpośrednich uczestników nad ogólnymi zasadami nowego ukształtowania posiadłości gruntowej, uwzględniając prowadzenie gospodarstwa w przyszłości.

(2) Przy tej rozprawie należy w szczególności stwierdzić, czy w pojedynczych częściach obszaru komasowanego istnieją szczególnie stosunki gleby, wymagające odrębnego podziału, czy i które części narażone są na szczególnie uszkodzenia i dlatego musi się je traktować osobno i ile ekwiwalentów mają otrzymać przy równych stosunkach posiadacze wielecy, średni i mali.

Wysłuchanie życzeń uczestników.

§ 64.

Po ustanowieniu ogólnych zasad podziału należy przyjąć życzenia uczestników co do przydziału ich ekwiwalentów i spisać je w osobnym protokole. Życzenia te należy uwzględnić tylko o tyle, o ile da się to uskutecznić bez pogwałcenia ustawowych przepisów i bez uszczuplenia ważnych interesów publicznych.

Ponowny przydział gruntów.

§ 65.

(1) Oprócz gruntów, wspomnianych w § 7., ustęp 2., rozporządzenia cesarskiego, należy pozostawić jeszcze dołychezasowym posiadaczom:

1. nadające się do użytkowania kopalnie żwiru, szutru, gliny, marglu i piasku, łomy kamienia, wapna i lupku, pokłady torfu i gipsu;

2. grunty, na których znajdują się źródła mineralne, o ile te grunty są potrzebne do używania źródeł, oraz grunty, które mają służyć do prowadzenia przedsiębiorstwa górnictwa dla mineralów zastrzeżonych, albowiem do wydobywania mineralów żywicy ziemnej;

3. grunty kolejowe; jeżeli z przyczyn gospodarczych chodzi o zmuwanie na tych gruntach, to należy porozumieć się przedtem z Ministerstwem kolei żelaznych.

(2) Ponadto należy przydzielić ile możliwości dotyczącym posiadaczom:

1. parcele budowlane i inne grunty, mające z powodu swego szczególnego położenia albo przyniku dla posiadacza wartość, której nie można zastąpić przez przydział innego gruntu, i

2. grunty, służące głównie do uprawy wina albo owoców.

Rozmiar powierzchni ekwiwalentów gruntowych.

§ 66.

(1) Wymiar powierzchni ekwiwalentów gruntowych, które mają być przydzielone bezpośrednim uczestnikom, ma pozostawać do ich wartości w takim samym stosunku, jak rozmiar powierzchni gruntów wynagradzanych do wartości tych ostatnich (§ 7., ustęp 3., rozporządzenia cesarskiego). Odstanie od tego stosunku wolno włącznie aż do piątej jego części, jeżeli inaczej nie da się osiągnąć odpowiadającej celowi łączność ekwiwalentów gruntowych lub korzystny gospodarczy ich kształt i także położenie albowiem nie można dokonać odpowiedniego założenia wspólnych urzędzeń osuszających lub nawadniających.

(2) Ponad piątą częścią podanego stosunku dopuszczalne jest odstanie tylko wtedy, jeżeli odnośny uczestnik bezpośredni oświadczy, że się na to zgadza, a u innych uczestników bezpośrednich nie zajmie wskutek tego odstanie od tego stosunku, przekraczające piątą jego część.

Rodzaj uprawy ekwiwalentów gruntowych.

§ 67.

Ekwivalenty gruntowe, jakie ma się przydzielić jednemu uczestnikowi bezpośredniemu w ogrodach, winnicach, roli, łąkach i lesie, mają z reguły pozostawać w tym samym stosunku do całego jego ekwiwalentu, w jakim jego grunty wynagradzane, należące do tego samego rodzaju uprawy, pozostają do jego wszystkich gruntów wynagradzanych. Niedające się uniknąć odstanie w tym względzie należy wyrównać, uwzględniając szczegółowe stosunki gospodarcze pojedynczych uczestników bezpośrednich.

Położenie i kształt ekwiwalentów gruntowych.

§ 68.

Każdemu uczestnikowi bezpośredniemu należy przydzielić ekwiwalenty gruntowe ile mo-

żności razem położone i mające kształt korzystny dla gospodarstwa. Należy w szczególności baczyć na to, by poszczególne ekwiwalenty gruntowe były ze sobą odpowiednio połączone, aby role nie otrzymały długości niestosunkowej do ich szerokości i ile możliwości leżały w dotyczącym kierunku parcel, a zarazem ze względu na ukształtowanie terenu były tak położone, aby można je zagospodarować w sposób, odpowiadający celowi.

Wyrównania nieznacznych różnic pieniężnych.

§ 69.

(1) Wyrównania nieznacznych różnic pieniężnych nie powinny wynosić więcej niż jedną czterdziestą części wartości roszczenia bezpośredniego uczestnika, które ma być zaspokojone przez ekwiwalent w ziemi. Wyrównania pieniężne wolno podwyższyć aż do jednej dwudziestej części wspomnianej wartości, jeżeli inaczej nie da się osiągnąć lepszy kształt lub zaokrąglenie powiatności gruntowej.

(2) Ponad jedną dwudziestą części wartości jest dopuszczalne wyrównanie pieniężne tylko wtedy, jeżeli odnośny uczestnik bezpośredni oświadczy, że się na to zgadza, a u innych uczestników bezpośrednich nie nastąpi wskutek tego wyrównanie pieniężne, przewyższające jedną dwudziestą część wartości ich roszczenia.

Łączność większych kompleksów; ekwiwalent małych posiadaczy gruntowych.

§ 70.

(1) Jeżeli bezpośredni uczestnik posiada w pewnej części obszaru komasowanego większy kompleks gruntów, łączących się ze sobą, to należy ekwiwalent utworzyć ile możliwości z tych samych gruntów.

(2) Jeżeli objęte komasacją grunty są całkowicie lub w przeważającej części otoczone większym kompleksem gruntów innego posiadacza, łączących się ze sobą, w takim razie należy przydzielić je z reguły posiadaczowi tego kompleksu gruntów, łączących się ze sobą, o ile inne względy na to pozwalały.

(3) Bezpośrednim uczestnikom, których roszczenie ekwiwalentowe jest nieznaczne i którzy do gospodarowania na swojej powiatności gruntowej nie trzymają zaprzęgu, należy przydzielić ekwiwalenty gruntowe, położone ile możliwości jak najbliżej ich domów mieszkalnych, o ile przez to nie zostaną uszczerplone interesy osób trzecich. Także należy ile możliwości starać się o to, aby ekwiwalenty gruntowe tych małych posiadaczy gruntowych nie były otoczone ekwiwalentami gruntowymi, należącymi do większych gospodarstw.

Oddalenie ekwiwalentów gruntowych od budynków gospodarczych.

§ 71.

Ekwivalenty należy przydzielić bezpośrednim uczestnikom ile możliwości w odpowiadającym celowi oddaleniu od ich nowych budynków gospodarczych.

Ułożenie projektu podziałowego.

§ 72.

Uwzględniając ile możliwości przedstawione życzenia, oraz przestrzegając postanowień §§ 66, do 71, należy na planie przeglądowym dawnego stanu najpierw ułożyć projekt podziału i wyjaśnić go uczestnikom. Dopiero wtedy, gdy jest już rzeczą jasną, które ekwiwalenty mają być przydzielone poszczególnym uczestnikom, należy przystąpić do ostatecznego oznaczenia ekwiwalentów na planie.

Ułożenie rejestru ekwiwalentów i wytyczenie ekwiwalentów gruntowych.

§ 73.

(1) Po oznaczeniu ekwiwalentów, które należy przedstawić na mapie oryginalnej, ma komisarz miejscowy w rejestrze ekwiwalentów zestawić przejście nowy stan posiadania dla każdego bezpośredniego uczestnika, oddzielnie według poszczególnych ekwiwalentów i wykazać przytem, że różnica wartości między roszczeniem a ekwiwalentem jest nieznaczna różnica w przydiale. W taki sam sposób należy oddzielnie wykazać poszczególne ekwiwalenty na przestrzeni, przeznaczonej pod miejscowościę.

(2) Następnie należy dokonać na miejscu pomiarów i oznaczenia granic ekwiwalentów gruntowych.

(3) Czas dla tych prac około wytyczenia należy oznaczyć, uwzględniając stan płodów polnych i chwilę przewidywanego objęcia ekwiwalentów w posiadanie i stosownie do tego należy prace przypieszyć.

Zbadanie prac geodezyjnych.

§ 74.

Przed wyłożeniem planu komasacyjnego ma komisarz miejscowy zdać sprawę komisji ministerialnej, która zarządzi zbadanie prac geodezyjnych.

Służebności i ciężary gruntowe.

§ 75.

(1) Jeżeli niezbędnem jest ustanowienie służebności, którą ma być obciążony inny grunt, objęty komasacją, to ma komisarz miejscowy ustalić odnośny stosunek służebności. O ile wyse-

dzenie służebności i ciężarów gruntowych, ich wykupno albo zmiana, nie mogły być jeszcze usutecznione przy sposobności ustalania uczestników i ich praw, należy tych czynności urzędowych teraz dokonać, względnie dokonać.

(2) Jeżeli musi się ustawić służebność na pewnym gruncie, albo jeżeli służebność lub ciężar gruntowy na gruncie obciążonym pozostają, odpadają lub zostają wykupione, to ma komisarz miejscowy na podstawie orzeczenia znawców wysiedzić zawsze, jakiej znanej wartości doznają przez to grunty, aby wartości te w celu wyrównania w ziemi można było uwzględnić już przy układaniu obliczenia ekwiwalentów.

(3) Jeżeli pewien grunty podlega tylko w części służebności albo ciężarowi gruntowemu, to należy tę część dokładnie ustalić.

(4) Wyśledzone zmiany we wartości należy zestać w osobnym spisie dla przeprowadzenia ich w obliczeniu ekwiwalentów.

Późniejsze wyrównania pieniężne i zmiany wartości.

§ 76.

(1) Po sporządzeniu rejestru ekwiwalentów ma komisarz miejscowy obliczyć wyrównania pieniężne za te powierzchnie gruntowe, które są potrzebne na wspólne urządzenia, mające być później wykonane, późniejsze wyrównania pieniężne za nieznaczne różnice wartości między roszczeniem i ekwiwalentem oraz za zmiany wartości, następujące wskutek ustanowionych później służebności.

(2) Wyrównania pieniężne należy wykazać w spisie osobno dla poszczególnych uczestników bezpośrednich.

Ekwivalenty częściowe.

§ 77.

(1) Po sporządzeniu rejestru ekwiwalentów ma komisarz miejscowy obliczyć ekwiwalenty częściowe za grunta wynagradzane, które mają różny stan ciężarów albo które są sporne. Zasady, obowiązujące wogół przy obliczaniu ekwiwalentów i ustanawianiu ekwiwalentów gruntowych, mają tu odpowiednie zastosowanie, a ekwiwalenty częściowe należy obliczyć według rozmiaru powierzchni i według wartości ile możliwości w stosunku do gruntów wynagradzanych oraz ile możliwości w tym samym rodzaju uprawy. Przyrost i ubytek, spowodowany spólnymi urządzeniami, należy odpowiednio uwzględnić. Grunty, za które należy obliczyć ekwiwalenty częściowe, oraz same ekwiwalenty częściowe należy wykazać według powierzchni i wartości w osobnym obliczeniu (obliczenie ekwiwalentów częściowych).

(2) Ekwiwalenty częściowe należy wyśledzić na mapie i zaopatrzyć częściami liczb odnośnych ekwiwalentów gruntowych. Odmierzenie na miejscu następuje tylko na żądanie odnośnego uczestnika bezpośredniego lub pośredniego.

Stosunek najmu, dzierżawy i spółki.

§ 78.

(1) Jeżeli grunt, poddany komasacyi, jest wydzierżawiony i jeżeli dzierżawca nie chce utrzymać nadal w mocy stosunku dzierżawnego pod warunkami, przewidzianymi w § 19., ustawy z dnia 7. czerwca 1883, Dz. u. p. Nr. 92, to może on stosunek dzierżawny wypowiedzieć także przed upływem czasu, zastrzeżonego w tym względzie wyraźnie albo milczącym.

(2) Dzierżawca musi w takim razie wypowiedzieć w ciągu dni dziewięćdziesięciu, licząc od dnia, w którym ogłoszono zarządzone przez komisarza miejscowego albo przez komisję ministerialną objęcie ekwiwalentów gruntowych albo zaświadczenie planu komasacyjnego ze strony komisarza miejscowego.

(3) Stosunek dzierżawny ustaje, jeżeli nic innego nie było umówione, z upływem roku dzierżawnego, bieżącego przy końcu czasokresu, w którym wolno wnieść wypowiedzenie w myśl ustępu 2. albo, jeśli reszta czasu trwania dzierżawy wynosiłaby według tego mniej niż trzy miesiące, w trzy miesiące po upływie oznaczonego powyżej czasokresu.

(4) Postanowienia te obowiązują także przy wypowiadaniu stosunku, oznaczonego w § 1103., p. ks. u. c.

(5) Co do stosunków najmu obowiązują te same postanowienia z tą zmianą, że czasokres dla wniesienia wypowiedzenia wynosi tylko 30 dni, w miejsce roku dzierżawnego wstępuje czasokres, stanowczy w myśl § 1115. p. ks. u. c. dla milczącego odnowienia odnośnego kontraktu najmu, i że jako najkrótszą resztę czasu trwania najmu należy przyjąć jeden miesiąc.

(6) Wypowiedzenie należy wnieść do komisarza miejscowego, który ma o tem uwiedomić wydzierżawiającego, względnie wynajmującego. Jeśli wypowiedzenie nie następuje, to po upływie czasokresów, w których wolno wnieść wypowiedzenie, należy wdrożyć urządowanie w celu uporządkowania stosunku najmu i dzierżawy i w razie potrzeby wydać rozstrzygnienie w toku instancji.

Okazanie i prowizoryczne objęcie ekwiwalentów gruntowych.

§ 79.

(1) Po wytyczeniu ekwiwalentów gruntowych ma komisarz miejscowy okazać je na miejscu

i zarządzić prowizoryczne objęcie w drodze porozumienia uczestników. Wbrew woli poszczególnych uczestników ma orzec komisja ministerialna o prowizorycznym objęciu ekwiwalentów gruntowych, jeżeli dłuższe odroczenie wykonania planu mogłoby przynieść uczestnikom znaczną szkodę.

(2) Oznaczając czas objęcia w posiadanie, należy uwzględnić czas uprawy, będący na miejscu w zwyczaju.

Części składowe planu komasacyjnego.

§ 80.

Plan komasacyjny zawiera następujące części składowe:

- a) rejestr stanu posiadania (§ 45.);
- b) rejestr nowych pomiarów (§ 61.);
- c) obliczenie ekwiwalentów (§ 62.);
- d) rejestr ekwiwalentów (§ 73.);
- e) mapę oryginalną (§ 73.);
- f) akt generalny (§ 81.).

Akt generalny.

§ 81.

(1) Akt generalny zawiera potrzebne ewentualnie wyjaśnienie części składowych planu i przedstawienie stosunków prawnych i gospodarczych, o których z tych środków pomocniczych nie można dowiedzieć się w zupełności i przejrzyście.

(2) Dalej uależy ustalić w akcie generalnym urządzenie, potrzebne do przyszłego używania i zarządu wspólnych zakładów, oraz obowiązek świadczenia datków na koszt utrzymania wszystkich albo pojedynczych zakładów wspólnych według procentów łącznej kwoty.

(3) O ile zarząd wspólnych zakładów nie przysługuje gminie, należy z reguły ustanowić osobny wydział zarządzający. Oznaczyć należy prawa i obowiązki tego wydziału, sposób wyboru i czas trwania urzęduowania członków, ich odpowiedzialność wobec władz i uczestników i tym podobne.

(4) Jeśli zakłady wspólne mają większe znaczenie, to można ułożyć dla ich zarządu osobny statut, który należy dodać do aktu generalnego.

Wyłożenie planu komasacyjnego.

§ 82.

(1) Plan komasacyjny należy wyłożyć przez dni 14, do przejrzienia wszystkim uczestnikom w lokalnym, urzędowym albo w kancelarii gminnej tych gmin, które należą do obszaru komasowanego. Zamiast mapy oryginalnej można wyłożyć także odbitkę kalkową.

(2) Miejsce i czas wyłożenia planu komasacyjnego należy przynajmniej ośm dni przedtem ogłosić w edykuje, który ma być opublikowany równocześnie w urzędowym dzienniku krajowym i przez przybicie w gminie, z wezwaniem, że tak bezpośredni, jak i pośredni uczestnicy mają wniesć do komisarza miejscowego na piśmie albo ustnie do protokołu zarzuły swoje przeciw temu planowi w ciągu trzech tygodni, licząc od pierwszego dnia wyłożenia w gminie. W edykuje należy dalej oznaczyć te dni, w których komisarz miejscowy będzie plan objął na miejscu na żądanie uczestników.

Przyjmowanie i instruowanie zarzułów przeciw planowi.

§ 83.

(1) Zarzuły przeciw planowi komasacyjnemu, wnoszone w dniach, wyznaczonych na objaśnienie, ma przyjąć komisarz miejski do protokołu.

(2) Zarzuły, których przy tej sposobności nie zgłoszono, muszą być w przeciagu trzytygodniowego czasokresu (§ 82.) wniesione na piśmie do komisarza miejscowego albo podane w jego siedzibie urzędowej do protokołu.

(3) Komisarz miejski ma wniesione zarzuły jak najdokładniej zainstruować i najpierw starać się o ugódę.

(4) Jeżeli przy instruowaniu zarzułów wymieni uczestnik pewne oznaczone zmiany w planie, których dokonanie uchylłoby jego zarzuty, jeżeli dalej zmiany te uzyskają zgodę innych uczestników bezpośrednich, których ekwiwalenty zostają przez to dotkniete, i jeżeli one nie sprzeciwiają się interesowi publicznemu, to ma o tem rozstrzygnąć komisarz ministerialna.

Rozstrzygnienie o zarzutach przeciw planowi.

§ 84.

(1) W tem stadyum postępowania mogą uczestnicy występuwać z zarzutami, tyczącymi się oznaczenia wartości przydzielonych im obcych gruntów, tylko wtedy, jeżeli przy wyłożeniu planu bonitacyjnego nie mogli oni osądzić słuszności oszacowania, i jeżeli co do tych gruntów nie zapadło już rozstrzygnięcie przy sposobności wyłożenia planu bonitacyjnego. O takich zarzutach ma ostatecznie rozstrzygać komisarz miejski, stosując odpowiednio postanowienia § 48., ustęp 2.

(2) Jeżeli wystąpiono z zarzutami, które przedstawiają się jako spór stron (§ 4.), to ma komisarz miejski zasięgnąć rozstrzygnięcia komisji ministerialnej dla operacji agrarnych.

(3) We wszystkich innych przypadkach ma komisarz miejski rozstrzygnąć o wniesionych zarzutach w toku instancyi.

Zatwierdzenie planu.

§ 85.

(1) Jeżeli w granicach czasokresu edyktalnego (§ 82.) nie wniesiono przeciw planowi komasacyjnemu żadnych zarzułów albo jeżeli komisarz miejski lub komisja ministerialna nie uwzględnili zarzułów, to należy plan komasacyjny zatwierdzić. Jeżeli natomiast na zasadzie wniesionych zarzułów zarządzono zmiany w planie komasacyjnym, to ma komisarz miejski sprowadzić zgodność planu z wydanymi rozstrzygnięciami, wytyczyć go na miejscu na nowo, o ile komisja ministerialna uznała to za potrzebne dla wykazania takich zmian, i przedłożyć następnie do zatwierdzenia.

(2) Przed zatwierdzeniem planu ma komisja ministerialna uwiadomić generalną dyrekcyę katastru podatku gruntowego w celu zbadania operatów pod względem katalstralnym.

(3) Plan komasacyjny, zatwierdzony przez komisję ministerialną, nie podlega odwołaniu, ani też nie można przeciw takiemu planowi domagać się przywrócenia do pierwotnego stanu.

Ogłoszenie zatwierdzenia planu.

§ 86.

Orzeczenie komisji ministerialnej o zatwierdzeniu planu komasacyjnego i zarządzenia komisji ministerialnej o wykonaniu planu ma komisarz miejski ogłosić w gminie i doręczyć bezpośrednim uczestnikom oraz osobom trzecim, którym w myśl § 78. przysługuje prawo wypowiedzenia, jakież przesłać sądowi księgi gruntowej i ewidencji dla katastru podatku gruntowego.

Wyrównanie przedmiotów i stosunków, których nie policzono przy bonitacji.

§ 87.

(1) Po zatwierdzeniu planu ma komisarz miejski wdrożyć urzędowanie w sprawie wyrównania, tyczącego się przedmiotów i stosunków, wymienionych w § 44., l. 1 do 5, i starać się o porozumienie.

(2) Jeżeli umniejszenie wartości poszczególnych powierzchni gruntowych zostało spowodowane tem, że uczestnicy w czasie postępowania nie wykonali nawożenia w sposób, wskazany

zwyczajem miejscowym, to należy obliczyć odpowiednie kwoty wyrównania.

(3) Komisarz miejscowy ma wezwać bezpośrednich uczestników do oświadczenia się na to:

1. czy poprzedni posiadacze chcą sami wyrebać na swych dotychczasowych gruntach dające się już rębać drzewostany;

2. czy nowi posiadacze za uiszczeniem kwoty oszacowania chcą zatrzymać urządzenia, oznaczone w § 44., l. 5, albo żądają ich usunięcia przez poprzedniego posiadacza gruntu.

(4) Czasokresy dla uprątnienia należy ustawić, uwzględniając przy drzewostanach ich wiek, jakość materyalu i sposobność do spieniężenia, i nie powinny one z reguły wynosić więcej niż dwa lata. Dla uprątnienia innych przedmiotów należy ustanożyć z reguły czasokres co najwyżej jednoroczny.

(5) Obliczone w ten sposób wyrównania pieniężne należy wcignąć do spisu, który ma być udzielony uczestnikom. O zarzutach ma rozstrzygać ostatecznie komisarz miejscowy.

5. Wykonanie i udokumentowanie planu komasacyjnego.

Przydział posiadania.

§ 88.

(1) Po zatwierdzeniu planu ma komisarz miejscowy zarządzić, co potrzeba, aby wykonać plan komasacyjny, o ile nie nastąpiło już prowizoryczne objęcie w posiadanie (§ 79.).

(2) W tym celu ma komisarz miejscowy ogłosić w gminie przedewszystkiem terminy dla objęcia w posiadanie ekwiwalentów gruntowych, z których nadaniem mają bezpośredni uczestnicy wziąć w posiadanie przydzielone im ekwiwalenty gruntowe, a ewentualnie ogłosić prowizory dla prowadzenia gospodarstwa na gruntach wynagradzanych i na ekwiwalentach gruntowych.

(3) Ustalając terminy dla przydziału ekwiwalentów, należy z reguły bacyć na to, aby każdy uczestnik mógł sam zebrać plony, znajdujące się na gruntach, które mają być odstępione. Jeżeli wskutek różnych terminów przydziału albo z powodu już wykonanych robót około uprawy są potrzebne wyrównania, to należy co do nich przeprowadzić rozprawę i w razie potrzeby po wysłuchaniu znawców rozstrzygnąć w toku instancji.

(4) Jeżeli poszczególnych uczestników ukrócono w używaniu ich gruntów przez to, że grunty,

potrzebne na przestrzenie pod miejscowością, musiały być oddane wcześniej, aniżeli odpowiadały postanowieniom ustępu 3., to mają ci uczestnicy dochodzić swych roszczeń w ciągu dni 14 po załatwieniu planu u komisarza miejscowego, który ma o tem rozstrzygnąć w toku instancji w razie potrzeby po wysłuchaniu znawców.

(5) Jeżeli okazuje się to odpowiadającym celowi, ma komisarz miejscowy sam albo przez zastępcę wprowadzić uczestników w posiadanie ekwiwalentów gruntowych. W razie potrzeby ma komisarz miejscowy odnieść się do właściwego sądu o egzekucyjne wprowadzenie uczestników w posiadanie ekwiwalentów gruntowych.

Oznaczenie granic.

§ 89.

(1) O ile da się to wykonać bez zwłoki w objęciu posiadania, ma komisarz miejscowy jeszcze przed tem objęciem kazać oznaczyć ostatecznie ekwiwalenty gruntowe i ewentualnie także granice gminne.

(2) Oznaczenie uskutecznia się przez kamienie graniczne, które muszą być przynajmniej z grubsza obrubione.

Dodatkowe wyrównanie wartości.

§ 90.

(1) Jeżeli wartość gruntu, objętego komasią, albo przedmiotu, zastrzeżonego osobnemu oznaczeniu wartości, zmniejszyła się przed oddaniem nowemu właścicielowi wskutek wydarzenia, chociażby przypadkowego, to może nowy właściciel w ciągu dni 60. po wykonaniu planu komasacyjnego domagać się od poprzedniego właściciela dodatkowego wyrównania wartości. Wyrównanie takie ma być świadczone w ziemi, jeżeli zmniejszenie wartości odnosi się do gruntu i jest to możliwe bez znacznego uszczuplenia nowego ukształtowania posiadłości gruntowej, zresztą zaś w pieniędzach.

(2) Kto przez niewypełnienie zarządzeń, wydanych przez władzę w celu przejęcia z istniejących stosunków do nowego ukształtowania posiadłości gruntowej, został pokrzywdzony w pobieraniu pożytków z przydzielonych mu ekwiwalentów gruntowych albo w inny sposób, ten może w przeciągu dni 60 po wykonaniu planu komasacyjnego żądać od poprzedniego właściciela tych gruntów wynagrodzenia w pieniędzach.

(3) O takim żądaniu rozstrzyga komisja ministerialna.

6. Sprostowanie albo założenie ksiąg publicznych i katastru podatku gruntowego.

Środki pomocnicze dla sprostowania albo założenia ksiąg gruntowych.

§ 91.

(1) Środkiem pomocniczym, potrzebnym do sprostowania albo założenia księgi gruntowej są:

1. kopia mapy z przedstawieniem całego nowego stanu posiadania;

2. zestawienie wszystkich wykazów hipotecznych z wymienieniem liczb parcel, objętych komasacyją, oraz tych parcel, objętych komasacyją, które zaciągnięto do spisu nieruchomości, wpisanych w innej księdze gruntowej, dalej zestawienie odnośnych ekwiwalentów gruntowych:

3. projekt zmian, jakie należy przede wszystkim na karcie stanu majątkowego, ewentualnie także na należących do tego innych kartach każdego poszczególnego wykazu, oraz w spisie, wspomnianym pod 1. 2;

4. odpis aktu generalnego.

(2) Jeżeli księgi gruntowe dla obszaru komasowanego są prowadzone w różnych sądach, to należy dostarczyć dla każdego sądu środki pomocnicze, wymienione pod 1. 1 i 4 w całości, a inne środki pomocnicze tylko o tyle, o ile dotyczą one sądu poszczególnego.

Środki pomocnicze dla ewidencji operatów katastralnych.

§ 92.

(1) Dla celów ewidencji katastru podatku gruntowego są potrzebne następujące środki pomocnicze:

1. wykonana sekcyami kopia mapy oryginalnej z przedstawieniem całego nowego stanu posiadania.

Jeżeli granice obwodowe gmin katastralnych zostały zmienione, alboteż stwierdzono, że w mapie katastralnej mylnie je przedstawiono, to należy sporządzić w tym względzie osobne szkice:

2. odpis aktu generalnego:

3. wykaz ze zestawieniem dawnego i nowego stanu posiadania;

4. inne środki pomocnicze, które są ważne dla wykonania nowych operatów katastralnych albo dla sprostowania istniejących.

Przesłanie środków pomocniczych komisji ministerialnej.

§ 93.

(1) Środki pomocnicze, oznaczone w §§ 91. i 92. ma komisarz miejski przesyłać komisji ministerialnej dla udzielenia ich wyższemu sądowi krajowemu i krajowej władzy skarbowej.

(2) Jeżeli z posiadaniem gruntów, objętych komasacyją, jest połączony obowiązek świadczenia datków na zakłady wodne albo na lasowe urzędy, dzienia ochronne (zalesienia ochronne), to należy o ile te grunty doznały przy komasowaniu zmiany w posiadaczach albo w powierzchniach, udzielić dla odpowiedniego uwzględnienia odnośne wykazy tej władzy, albo temu kierownictwu stowarzyszenia, które mają dokonać repartycyi, poboru i rozliczenia datków.

Sprostowanie księgi gruntowej.

§ 94.

(1) Sprostowanie księgi gruntowej następuje z urzędu.

(2) Wyższy sąd krajowy ma po nadziejściu środków pomocniczych dać sądowi księgi gruntowej wskazówkę co do tego, czy należy wyniki komasacyji przeprowadzić w dotychczasowej księdze gruntowej albo czy należy założyć nową księgi gruntową. W tym ostatnim przypadku ma sąd księgi gruntowej na podstawie środków pomocniczych, oraz dotychczasowych wpisów hipotecznych ułożyć według istniejących przepisów ustawowych nowe wykazy hipoteczne i spis (§ 91.. 1. 2). Sądowi księgi gruntowej należy także przesyłać spisane przez komisarza miejskiego protokoły stanu posiadania i odpisy rozstrzygnięć, wydanych w sprawie posiadania i własności.

(3) Przy sprostowaniu księgi gruntowej jest sąd księgi gruntowej związany datami, których mu dostarczono.

(4) W razie pojawienia się wątpliwości ma sąd księgi gruntowej zwrócić się o wyjaśnienie do komisarza miejskiego, a jeżeli postępowanie już jest zamknięte, ma się zwrócić przez wyższy sąd krajowy do komisji ministerialnej.

Zmiany w obowiązku, tyczącym się podatku gruntowego.

§ 95.

Zmiany w stanie posiadania, następujące wskutek komasacyji, będą traktowane w ewidencji katastru podatku gruntowego według postanowień ustawy z dnia 23. maja 1883, Dz. u. p. Nr. 83, tyczącej się ewidencji katastru podatku gruntowego, i według postanowień ustawy z dnia 12. lipca 1896, Dz. u. p. Nr. 121, tyczącej się rewizji katastru podatku gruntowego.

Rozdział VI.

Postępowanie przy działach i regulacyach w połączeniu z komasacyją.

Postanowienia ogólne.

§ 96.

(1) Jeżeli na pewnym obszarze komasowanym znajdują się grunty, wspólnie używane, to należy w połączeniu z komasacyją przeprowadzić także ich podział albo regulację.

(2) Przez podział oddaje się uczestnikom na własność części powierzchni gruntu, przedtem wspólnego.

(3) Regulacja wspólnych praw używania polega albo na ustaleniu ilorazowych udziałów, według których poszczególni uprawnieni mają między siebie dzielić cały pożytek, wynikający peryodycznie, alboteż na ustaleniu samych poszczególnych praw używania według rozmiaru, miejsca i sposobu wykonywania.

Grunty wspólnie używane.

§ 97.

(1) Za grunty wspólne w myśl rozporządzenia cesarskiego należy uważać te grunty, co do których albo:

a) między dawnem i zwierzchnościami (dominiami) i gminami albo dawnymi poddanymi lub między dwiema albo więcej gminami istnieją wspólne prawa posiadania albo używania albo

b) których używają wszyscy albo pewni członkowie gminy, części gminy lub spółki agrarne mocą swego osobistego należenia w charakterze członka albo mocą praw członka, połączonych z posiadaniem gruntu, albo których używają wspólni uprawnieni wspólnie lub na przemianę.

(2) Do gruntów wspólnych należy dalej zaliczyć:

1. grunty, które podlegały dawniej wspólnemu używaniu w myśl ustępu 1., w międzyczasie zaś przeszły we własność poszczególnych osób wskutek działania fizycznego, chyba że działu dozwoliła już władza właściwa albo jest on przeprowadzony w księgach publicznych;

2. grunty, które, wykonując rozporządzenie cesarskie z dnia 5. lipca 1853, Dz. u. p. Nr. 130, odstąpiono do wspólnego używania i wspólnego posiadania gminie (miejscowości) albo zbiorowi uprawnionym.

(3) Natomiast nie należy uważać za grunty wspólnie gruntów, należących do majątku zakładowego gminy (miejscowości), których nie używają bezpośrednio członkowie gminy, lecz który wykorzystuje się przez wydzierżawienie albo w inny sposób na rzecz majątku gminnego (miejscowości).

Wymogi, przepisane dla działań i regulacji.

§ 98.

(1) Grunty używane wspólnie należy podzielić, jeżeli przez to nie zagraża się starannemu traktowaniu poszczególnych części i odpowiadającemu celowi gospodarowania na nich i jeżeli ponadto uchylenie wspólnoty nie szkodzi interesowi uprawy albo interesowi publicznemu.

(2) Jeżeli nie zachodzą wymogi dla uszczeplenia działu, to należy dokonać uregulowania wspólnych praw używania i zarządu.

Wykupno praw wierzytelnościowych.

§ 99.

(1) Osoby, którym przysługuje roszczenie o świadczenia wzajemne, zwłaszcza o daniny peryodyczne, jakie mają uiszczać wszyscy albo poszczególni uczestnicy jako tacy za używanie gruntów wspólnych albo poszczególnych ich części, mogą żądać, by przy podziale nastąpiło wykupno ich praw wierzytelnościowych za pieniądze lub za ziemię, stosownie do tego, czy jeden lub drugi rodzaj wykupna uzna władza za odpowiedni, i aby przy regulacji nastąpiło uporządkowanie stosunków, odpowiadające obustronnym interesom.

(2) Tacy interesowani, choćby nawet sami nie byli uczestnikami, mogą brać udział w rozprawach działowych i regulacyjnych o tyle, o ile jest to potrzebne do dochodzenia ich roszczenia.

Wykonanie działu i regulacji.

§ 100.

Dla wykonania działu i regulacji w połączeniu z komasacyją mają odpowiednie zastosowanie postanowienia, obowiązujące w postępowaniu komasacyjnym, o ile nie postanowiono nic innego w następujących paragrafach.

Ustalenie uczestników i ich praw.

§ 101.

Komisarz miejscowości ma przez wglądnięcie do istniejących dokumentów i urzędowych środków pomocniczych oraz na zasadzie szczegółowego

zbadania faktycznych stosunków używania ustalić wszystkich uczestników działań albo regulacyjnych i ich praw.

Rejestr praw udziałowych.

§ 102.

(1) Wynik dochodzeń co do uczestników i ich praw ma komisarz miejscowy zestawić w rejestrze praw udziałowych.

(2) Rejestr ten należy wraz z planem bonatyjnym podać postępowaniu według postanowień §§ 47. i 48.

Zarzuty przeciw rejestrowi praw udziałowych.

§ 103.

(1) O zarzutach, podniesionych przeciw rejestrowi praw udziałowych, rozstrzyga komisja ministerialna dla operacji agrarnych.

(2) Jeżeli zarzuty tyczą się oznaczenia wartości powierzchni i praw użytkowania, to rozstrzyga osłatecznie komisarz miejscowy, stosując odpowiednio postanowienia § 48., ustęp 2.

Ułożenie statutu zarządu i planu gospodarczego przy regulacyach.

§ 104.

(1) Przy regulacyi należy dla uporządkowania praw zarządu ułożyć statut zarządu, a dla osiągnięcia należytego prowadzenia gospodarstwa plan gospodarczy.

(2) Oba te środki pomocnicze należy podać takiemu samemu postępowaniu jak sam plan.

Rozdział VII.

Zakończenie postępowania.

§ 105.

(1) Po zupełnym ukończeniu prac ma komisja ministerialna ogłosić publicznie zakończenie postępowania komisaryjnego (działowego albo regulacyjnego) w sposób, przepisany w § 9.

(2) Z dniem tego ogłoszenia gaśnie właściwość władz wykonawczych. Dla rozstrzygania o roszczeniach, wymienionych w § 90., pozostaje jednak właściwą komisję ministerialną dla operacji agrarnych.

Rozdział VIII.

Postanowienia końcowe.

§ 106.

Postanowienia tego rozporządzenia o hipotecznych czynnościach urzędowych, o uwiadomianiu sądu księgi gruntowej i tym podobne mają odpowiednie zastosowanie do gruntów, które nie są wpisane w żadnej księdze gruntowej.

§ 107.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Zenker wlr.

149.

Rozporządzenie Ministra rolnictwa w porozumieniu z interesowanymi Ministrami z dnia 21. maja 1916,

odnoszące się do strzyżenia owiec.

Na zasadzie rozporządzenia cesarskiego z dnia 10. października 1914, Dz. u. p. Nr. 274, rozporządza się na czas trwania nadzwyczajnych stosunków, spowodowanych stanem wojennym, jak następuje:

§ 1.

Zakazuje się strzyżenia owiec w czasie wcześniejszym, aniżeli to było we zwyczaju w poszczególnych krajach koronnych, względnie na różnych obszarach tychże aż do roku 1914. Strzyżenia nie wolno przedsiębrać częściej aniżeli w latach, poprzedzających bezpośrednio wybuch wojny, a na tych obszarach, gdzie było w zwyczaju strzydzić owce częściej, wolno je strzydzić najwyżej dwa razy w roku.

Terminy, w których stosownie do tego jest dozwolone strzyżenie owiec, obwieszczały polityczne władze krajowe.

§ 2.

Za przekroczenia tego rozporządzenia, o ile czyn nie podlega surowszemu przepisowi karneemu, będą karaly władze polityczne pierwszej instancji grzywną aż do 5000 K albo według swego uznania aresztem do 6 miesięcy.

§ 3.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Hohenlohe wlr.

Zenker wlr.

Spitzmüller wlr.

